

Наша Ніва

ПЕРШАЯ БЕЛАРУСКАЯ ГАЗЕТА

ISSN 1819-1614

Заснаваная ў лістападзе 1906. Адноўленая ў траўні 1991. Выдавец: Прыватнае прадпрыемства «Суродзічы». Выходдзіць штотыднёва, у чацьвергі. 9 771819 161008

Менск праз 10 гадоў

Патэнцыйны і рэальный новабудоўлі, якія зъменяюць аблічча сталіцы.

Старонка 8

Жыцьцё пасля ДТЗ

Што перажывае кіроўца, які збіў чалавека? Чытач «Нашай Нівы» распавёў сваю гісторыю.

Старонка 7

У НУМАРЫ**Беларусь хоча збудаваць уласны нафтапорт у Рызе**

Тэрмінал разылічаны на перавалку 10 млн. тонаў нафты і нафтапрадуктаў у год. Гэта палова цяперашняга агульнага сплажывання нафты Беларуссю і больш чым агульнае ўнутранае запатрабаванне беларускай гаспадаркі ў нафце на сёння. Старонка 3.

Найважнейшы палітычны вынік у гісторыі націі

Да 20-годзьдзя БНФ і Дзядоў-88. Піша Сяргей Навумчык. Старонка 5.

Набыць зямлю ў Ерусаліме

Некалькі дзён на маленькой машыні праблукала паміж хутаркоў і вёсачак Валожыншчыны Натальля Бабіна. Старонка 2.

Музэй з прывідам замуруюць

Філіял Нацыянальнага музэю ў Гальшанах праз месяц будзе зачынены. Праз аўтарыны стан кляштару, дзе месціцца экспазіцыя. Старонка 10.

I хто пасля гэтага аўтсайдэр?

«Эніт»—БАТЭ 1:1. Каманду і трэнэра году мы ўжо маем. Старонка 13.

Як топішся, то і за МВФ схопішся

Беларускія ўлады пайшлі на паклон да Міжнароднага валютнага фонду дзеля ўратавання эканамічнай стабільнасці. Адначасова яны бяруць чарговы гіганцкі крэдyt у Москве. У выніку гэтага запазычанасць краіны паб'е рэкорды.

Рассейскі ўрад прыняў прынцыповае раашэнне выдаць Беларусі \$2 мільярды стабілізацыйнага крэдytу. Пра гэта паведаміў міністар фінансаў Рэспублікі Аляксей Кудрын.

Ён ўдакладніў, што адзін мільярд перакажуць цікавы, а яшчэ адзін — цягам наступнага года, перадае агенцтва «Прайм-ТАСС».

Больш за тое, на наступны дзень пасля весткі з Москвы стала вядома, што Нацыянальны банк Беларусі звязнрнуўся да Міжнароднага валютнага фонду з просьбай выдзеліць рэзэрвавы крэдyt у памеры 2 млрд. далляраў ЗША. Гэта можа быць сведчаннем нарастання праблемаў у фінансавай сферы краіны.

Беларусь абыходзілася без крэдытаў МВФ ад сярэдзіны 90-х, нават у скрутныя часы расійскага дэфлю. Варты зазначыць, што ў пачатку 2004 году Беларусь зануляла аб сваёй адмове праводзімаў далейшыя перамовы з МВФ аб выдзеленых рэзэрвавых крэдытаў. Нездарма некаторыя расійскія эканамісты прагнавалі, што цяперашні эканамічны крызіс акажацца глыбейшым за аўгуст 1998 году.

«Крэдyt неабходны для папаў-

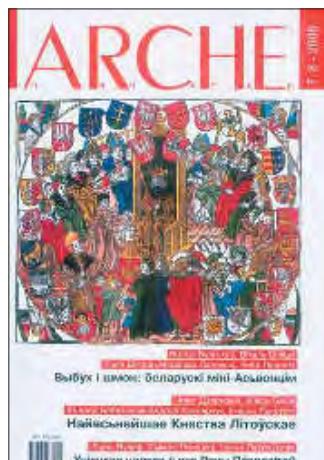
нення золатавалютных рэзэрвau краіны», — рэстлумачыў для агенцтва БелПАН начальнік управління інфармацыі Нацбанку Анатоль Драздou. Паводле яго слоў, «рэакцыя МВФ пакуль ніяма, таму што адозва была дас-

ланы на гэтым тыдні».

Як паведамлялася раней, рэзэрвавыя актывы Беларусі у нацыянальным вызначэнні скарыліся за верасень на 11,8% (на 658,9 млн. далляраў) і склалі на пачатак кастрычніка 4 млрд.

944,2 млн. долараў. При падліку паводле методыкі МВФ актывы за верасень скараціліся трохі менш, на 10% (460 млн.) і склалі 4 млрд. 119,9 млн. далляраў.

Працяг на старонцы 2.

ARCHE: Альтыдэспатычная традыцыя Беларусі

Напярэдадні свайго 10-годзьдзя часопіс выдаў рэкорды, 1082-старонкавы выпуск.

Усе рэкорды часопісавыдання зноў пабіты. Выйшоў у сьвет 1082-старонкавы выпуск ARCHE. Паўднёвы, — сёмы і восьмы за 2008 год — даводзіць на вокладцы выдаўцы, хади з гэтым посыхаха маць напісці і пачапціўніці. Мусяц, Рэдакцыя ARCHE съвятуе сваё 10-годзьдзе, хочуць, каб наступныя 10 гадоў мы працавілі з іхнім асобнікам на каленях.

Пра што нумар? Пра ўсходнюю традыцыю Беларусі — «рослубіканскую, мірежную, альтыдэспатычную, заспаваную на памінкавых горада чалавечага духу», як характарызуе ёсць сваёй прадмове рэдактар ARCHE Валер Булакаў.

Імпреская (расійская савецкая) і лукашэнкаўская наука адмініяляла той факт, што беларусы разам зь літоўцамі, польцамі і іншымі нацыямі Рэчы Паспалітай падзялялі падчас існавання гэтаі дзяржавы ўсходніх палітычных досьведаў, у тым ліку разыты на тагачасныя меркі парліментаў, грамадзянскую супольнасць, а таксама

прававую культуру. «Камусіў гэты нумар праганяе падарожжа ў амаль казачны свет, бісіконіадарваны ад ціпераціўнай разынавасці. Але ў думках я з тым, што знойдзе ўм новыя мательныя для супрацоўніц, а таксама ключы для ўсходніх бу-дучыні напаша краю», — заключае рэдактар.

Вось нумару складаюць трох кніг. Гэта 300-старонкавая (у вілікім формате ARCHE) праца доктара гісторыі Андрэя Кагляручука «У цене Польшчы і Расеі. Вялікае Княтавічы Літоўскія і Швейцары ў часе ўсходніх краіністых сараднін XIX ст.». Калі я — 200-старонкавая — Копрада Бабітніскага «Ад Смаленску да Вільні. Вайна Рэчы Паспалітай з Масковічы (1654—1655)» — па сто старонак на кожны год. І на дэсэрт паўзубыты твор беларускай літаратуры — книга сучасніка і земліка Мікеліч Ігнацы Яцкоўскага «Аповесць з майго часу, альбо Літоўскія прыгоды». Са словамі Міколы Хаўстоўчыка гэта книга «дазволіць больш глібока пазнань беларускую рэчайсцьніць пачатку XIX ст., з іншага пункту гледжання учыбчыц герояў «Лана Тадоўша».

Вялікімі працамі выпуск не вычэрпваецца. Але сярод іх пішуць пра эвалюцыйную самасвядомасць тых нароўд, што выраслі з Рэчы Паспалітай. Андрэй Вапкевіч дыскутируе з афіцыйным ідэялогам Гронскім наоконе Каўсі Каліноўскага: пі ја Каўсі наш, пі жпольскі? Працягваецца палеміка таксама вакол кнігі «Гісторыя беларускага нацыянализму» (матэрыялы Андрэя Цхамірава і Анатоля Астапенка). Андрэй Расінскі асэнсноўвае культурны фномэн «Катыні», кінастужкі Анджея Вайды, знакавай для калектыўнай паміці палітикаў. Віталі Гарматыны даў деталёвы артыкул пра бітву пад Воршай.

У нумары друкуюцца таксама вельмі грунтуючыя праца польскага гісторыка Рафала Ўніка пра беларускі альтыдэспатычны супрапіт пасля Другой сусветнай вайны. Ён абыходзіцца без міфаў ізагаццы, але малое карынту сапраўды шырокасць зыўві.

ARCHE розыніца ад тойстых часопісаў старонку тыпу таксама наявнасцю соценіў іностранных. Карапац, жыве Беларусь!

Лявон К, МБ

РЭАКЦЫІ

Набыць зямлю ў Ерусаліме

Некалькі дзён на сваёй маленькай машынцы праблукала паміж хутаркоў і вёсачак Валожыншчыны Наталья Бабіна.

Я заўсёды з пշунай іроніяй ставілася да журналісту, якія пішучы паводле прынцыпу: «што бачу, тое пішу». Зрабіў на кватры рамонт — напісаў матэрый пра тое, колкі капітуցь ціцен на рыну будматэрый і як траба ставіць на месца муліраў.

Зъездзіў у Эгіт — напісаў, які там смурод на кракадзілавай фэрмэ. Але вось пра гэтыя некалькі дзён хочацца расказаць. Не ў Эгіце.

Ала ў пшунай сэнсе ў Эдэмэ. У Ерусаліме — так мне надалося, калі некалькі дзён на сваёй маленькай машынцы праблукала паміж хутаркоў і вёсачак Валожыншчыны.

На ўзгорках і сядор фантастычных у гэту пару заладзілі з бараю лісоў.

Адзіната пустых мокрых дарогаў, яблыкі ўздоўж — яўна скапіцьшыся зь перапоўненай падвады. Вітырска на вічніх гораў. Коні ў далінах. Але на гэта робіць тутэйшыя місціны Ерусалімам.

Сюды можна прывозіць Анатоля Васермана — ніхай наслухацца таго «дышлекуту», існаваныя якога пнецца абергнуць.

Упершыню за дойті час сядзенія ў пасачевай сталіцы абсалютна нязмушана пачувалася з свайг беларускай. Дзіўнае начуцьце. Рэзняволенасць. Гаворыш — і ніхто не глядзіць на цябе са здзіўленнем, ніхай прыязным, але здзіўленнем. Лякуецца ад раздвойвання.

Бо зямля тут гаворыць па-беларуску. І людзі — асабітва альлаголікі — рэтранслятары гэтай мовы змілі да выразынікі нейкай сутнасці, пра якую мы абсалютна нічога ніведаем, але мусім даведацца.

Дык еду далей. Вясёлая кабетка ў вёсцы Макасічы разьвешвае памятны перадзімку выпішваныя ручнікі; скратарка Залескага сельсавету; школьнікі на роварах; пантарка ў Гравірах; спадар у Душкаве, што вірноўшы зь Менску ў сваё вёску жыць; дзеяністагадаўна Ніна Андрэусціна з Бакачоў, што тлумачыць дарогу да свайго хутара з дакладнасцю, якой ад маладых не дачкае;

супрацоўнік Валожынскага раійханкаму... Усе гаворыць па-беларуску, на мове такай чысціні, якую дайно здрадзілі дыктатары радыё. Нязмушаная, чыста гаворка.

І дагледжана ўсё — пі амаль усе.

Працяг на старонцы 4.

Коля Лукашэнка наведаў вайсковыя вучэньні

Аляксандар Лукашэнка разам з 5-гадовым сыном Мікалаем узяў удзел у вайсковых вучэньнях «Восен-2008».

Мікалай Лукашэнка быў у адольковым з бацькам камуфляжы, назіраў за вучэньнімі з ўёмных акулях, разам з бацькам прымаў рапарты генэралаў.

Апошнім часам Аляксандар Лукашэнка часта з'являецца на публіцы ў супрадэйскім малодшага сына. Мінулы раз абдобраў Лукашэнкі пабываў на саміце кіраўнікі СНД у Бішкеку, дзе малодшага представілі кіргіскім урадоўцам.

Радыё «Свабода»

Як топішся, то і за МВФ...

Працяг са старонкі I.

Кастрычніцкая звесткі стануць вядомыя ў сярэдзіне лістапада — на факт, дарэчы, што іх паведамляць праўдзівіца. Но пытаныямі кризісу заняліся сілавыя структуры, якія прадусім маюць на мэце не дапусціць панікі на рыну банкаўскіх насту.

2-мільярдыні кредиты Раде — гэта рэкордна пазычаныя Беларусі. У канцы 2007 году Беларусь атрымала ад Масквы 15-гадовыя кредиты на 1,5 мільярдаў долярў пад стаўку LIBOR + 0,75% з піццагодавай адтэрмінouйскай сплаты асноўнага дойті. Сёлетні кредит пераўышоў той папярэдні. Умовыбы пакуль не паведамляюцца.

Новас пазычаныне давядзе замежны дойті нашай краіны да рокорданга ўзроўню: мінімум 17 млрд доляраў на канец гэтага года, або 1700 доляраў на кожнага грамадзяніна краіны, з малымі ўлучані, калі на больш. А гэта рост амаль утрага за два гады! Па стане на 1 студзеня 2007 году сукупная замежная запа-

зычанасць (уряд, банкаў і прадпрыемств) складала 6,8 млрд, на 1 студзеня 2008 году — ужо 12,5 млрд доляраў, а на 1 ліпеня 2008 году — 14,1 млрд.

Тым часам фінансавы крызіс у сувече перарастае ў прымыслові. Гэтак, спыні працу ўладзімірскіх трактарных заводоў. Праз зыянішныя попыткі на мэтал згаслы печы ўкраінскіх мэталургічных заводоў і Магніткі. Сядор апошніх трывожных наўніку — імянецкі партнёр «Беларусбансу» аказаўся на міжы банк-руптуце. Як паведамляе імянецкае выданье Sueddeutsche Zeitung, Bayerische Landesbank (BayernLB), які з 2006 году шычыльна кредитуе беларускія банкі, быў вымушаны сыпець 4 млрд єўра ўкладаньня.

Ціпераши ўзвечні запазычнасці яшчэ не фаталны для гаспадаркі Беларусі, але долі кароткатэрміновых пазыкай можа выклікаць піцці клопат. Затое 2-і 4-мільярдны пазыкі становіцца наядзеннай падшынай на час сусветнага финансавага крызісу. А што будзе праз пяць гадоў, пасля нас? Можа і патон.

Мікола Бугай

Браня крапакі, і танкі нашы быстры

Лорд Бэл ці на лорд Бэл, але вось афіцыйная справа здача пра чарговую сцяру Аляксандра Лукашэнка з кіраўніком Нацбанку Пітром Пракаповичам: «У Беларусі будзе гарантавана поўнае вяртайніцтва ўсіх укладаў у банках. Такая магчымасць будзе прадугледжана ў Дэктрыце Прэзыдэнта Рэспублікі Беларусь, праект якога даручана ў сціслым тэрміне падрыхтаваць Нацыянальнаму банку». Пётр Пракапович адзначыў, што падрыхтотука гэтага дакументу выкліканы таксама і тым фактарам, што апошнім часам у свярдлівізіі з просьбай разымясціць свае ўклады ў банкіўскай сістэме Рэспублікі Беларусь». А.Лукашэнка таксама даручыў тэрмінова ўнесці на разгляд дакументы, якія дадзяць магчымасць Беларусі ўвесьці ў лік 30 краін-лідэрак у сувече па стварэнні спрыяльных умоваў кредитаванья.

Абрывайце яблыкі

Па меры перасоўвання атмасфернага фронту на ўсход дажджы ў чацвер пройдзуть у многіх раёнах Беларусі. Удзень пахаладае — ад 6 да 12 градусаў ціпля.

У пятніцу, 24 кастрычніка, кароткачасовая дажджы чакаюцца толькі на ўсходзе краіны. У начын час тэмпэратура паветра складзе 1—7 градусаў ціпля, у асобных раёнах чакаюцца замарозкі да нуля — мінус 3 градусаў. Удзень тэмпэратуре паветра застанецца ў ранейшых межах — 6—12 градусаў.

АНДРЭЙ ПІНЧЕВІЧ

Літвіна: Лібералізацыі ў сферы СМІ на бачна

Старшыня Беларускай асацыяцыі журналістаў пералічвае, што мусіць быць выканана ў сферы СМІ для аднаўлення законасці.

«Пасля таго, як агульнімі намаганнямі атрымала сяня ў проблему палітычнаволеных, я лічы, што галоўны ўмовы паваротнага падзелення стасункаў Захаду з Беларуссю павінна стаць пытанне свабоды слова.

На жаль, на сэньня мы не назіраем ніхкі станоўчых зменаў у сферы СМІ. Палітыка ўлады ў дачыненіі да незалежных выдаваній заставае варожай, жорсткай і вельмі пасыльной.

Праблема, якай пераходзіць з году ў год — забарона на распаўсюд незалежных СМІ. Наша галоўная задача на сэньня — наўфік чынам прабіц гэту забарону і з боку «Белпоптэ», і з боку «Беласаўдруку». Тры газеты вымушаны друкавацца за міжк. Гэтая сітуацыя не патрабуе ад уладаў зменаў у заканадаўстве, проста траба зрабіц элементарную выконваць, што маем сэньня.

Вось жа, першае — роўнай эканамічнай ўмовы для СМІ з рознай формай уласніцтва (распаўсюд, друк у краіне). Другое — доступ да інфармацыі. Трэціе — прывядзенне ў адпаведнасць з міжнароднымі нормамі беларускага заканадаўства (перагляд нормы закона аб экстремізме, адмена пі мараторый на пяць самых адзынных артыкулаў Крымінальнага кодэксу).

ЗП

СТЫХІІ

Чаго на ведае Анатоль Васэрман

Славуты расейскі эрудыт Анатоль Васэрман, удзельнік інтэлектуальных шоў «Што? Дзе? Калі?» і «Свая гульня» дазволіў сабе не-паважныя выказыўні на адрас беларускай і ўкраінскай мовай.

«Выбачайце, што карыстаюся не беларускім дыялектам расейскай мовы (я з ім занадта дрэнна знаёмы) і не украінскім дыялектом (як часта выкарыстоўваю чакаў як палітычную адмычку)», — так Васэрман (у выглядзе блогера awas1952) адказаў беларускай дзяўчыні Таянне Елайвой (блогер zmagarka) у сваім інтэрнэт-дзеньніку. Пачалася спрэчка з разными поглядамі на сутнасць флемшмоўца.

«Выбачайце, што карыстаюся не беларускім дыялектам расейскай мовы (я з ім занадта дрэнна знаёмы) і не украінскім дыялектом (як часта выкарыстоўваю чакаў як палітычную адмычку)», — так Васэрман (у выглядзе блогера awas1952) адказаў беларускай дзяўчыні Таянне Елайвой (блогер zmagarka) у сваім інтэрнэт-дзеньніку. Пачалася спрэчка з разными поглядамі на сутнасць флемшмоўца.

«Выбачайце, што карыстаюся не беларускім дыялектам расейскай мовы (я з ім занадта дрэнна знаёмы) і не украінскім дыялектом (як часта выкарыстоўваю чакаў як палітычную адмычку)», — так Васэрман (у выглядзе блогера awas1952) адказаў беларускай дзяўчыні Таянне Елайвой (блогер zmagarka) у сваім інтэрнэт-дзеньніку. Пачалася спрэчка з разными поглядамі на сутнасць флемшмоўца.

«Выбачайце, што карыстаюся не беларускім дыялектам расейскай мовы (я з ім занадта дрэнна знаёмы) і не украінскім дыялектом (як часта выкарыстоўваю чакаў як палітычную адмычку)», — так Васэрман (у выглядзе блогера awas1952) адказаў беларускай дзяўчыні Таянне Елайвой (блогер zmagarka) у сваім інтэрнэт-дзеньніку. Пачалася спрэчка з разными поглядамі на сутнасць флемшмоўца.

«Выбачайце, што карыстаюся не беларускім дыялектам расейскай мовы (я з ім занадта дрэнна знаёмы) і не украінскім дыялектом (як часта выкарыстоўваю чакаў як палітычную адмычку)», — так Васэрман (у выглядзе блогера awas1952) адказаў беларускай дзяўчыні Таянне Елайвой (блогер zmagarka) у сваім інтэрнэт-дзеньніку. Пачалася спрэчка з разными поглядамі на сутнасць флемшмоўца.

«Выбачайце, што карыстаюся не беларускім дыялектам расейскай мовы (я з ім занадта дрэнна знаёмы) і не украінскім дыялектом (як часта выкарыстоўваю чакаў як палітычную адмычку)», — так Васэрман (у выглядзе блогера awas1952) адказаў беларускай дзяўчыні Таянне Елайвой (блогер zmagarka) у сваім інтэрнэт-дзеньніку. Пачалася спрэчка з разными поглядамі на сутнасць флемшмоўца.

«Выбачайце, што карыстаюся не беларускім дыялектам расейскай мовы (я з ім занадта дрэнна знаёмы) і не украінскім дыялектом (як часта выкарыстоўваю чакаў як палітычную адмычку)», — так Васэрман (у выглядзе блогера awas1952) адказаў беларускай дзяўчыні Таянне Елайвой (блогер zmagarka) у сваім інтэрнэт-дзеньніку. Пачалася спрэчка з разными поглядамі на сутнасць флемшмоўца.

«Выбачайце, што карыстаюся не беларускім дыялектам расейскай мовы (я з ім занадта дрэнна знаёмы) і не украінскім дыялектом (як часта выкарыстоўваю чакаў як палітычную адмычку)», — так Васэрман (у выглядзе блогера awas1952) адказаў беларускай дзяўчыні Таянне Елайвой (блогер zmagarka) у сваім інтэрнэт-дзеньніку. Пачалася спрэчка з разными поглядамі на сутнасць флемшмоўца.

«Выбачайце, што карыстаюся не беларускім дыялектам расейскай мовы (я з ім занадта дрэнна знаёмы) і не украінскім дыялектом (як часта выкарыстоўваю чакаў як палітычную адмычку)», — так Васэрман (у выглядзе блогера awas1952) адказаў беларускай дзяўчыні Таянне Елайвой (блогер zmagarka) у сваім інтэрнэт-дзеньніку. Пачалася спрэчка з разными поглядамі на сутнасць флемшмоўца.

«Выбачайце, што карыстаюся не беларускім дыялектам расейскай мовы (я з ім занадта дрэнна знаёмы) і не украінскім дыялектом (як часта выкарыстоўваю чакаў як палітычную адмычку)», — так Васэрман (у выглядзе блогера awas1952) адказаў беларускай дзяўчыні Таянне Елайвой (блогер zmagarka) у сваім інтэрнэт-дзеньніку. Пачалася спрэчка з разными поглядамі на сутнасць флемшмоўца.

«Выбачайце, што карыстаюся не беларускім дыялектам расейскай мовы (я з ім занадта дрэнна знаёмы) і не украінскім дыялектом (як часта выкарыстоўваю чакаў як палітычную адмычку)», — так Васэрман (у выглядзе блогера awas1952) адказаў беларускай дзяўчыні Таянне Елайвой (блогер zmagarka) у сваім інтэрнэт-дзеньніку. Пачалася спрэчка з разными поглядамі на сутнасць флемшмоўца.

«Выбачайце, што карыстаюся не беларускім дыялектам расейскай мовы (я з ім занадта дрэнна знаёмы) і не украінскім дыялектом (як часта выкарыстоўваю чакаў як палітычную адмычку)», — так Васэрман (у выглядзе блогера awas1952) адказаў беларускай дзяўчыні Таянне Елайвой (блогер zmagarka) у сваім інтэрнэт-дзеньніку. Пачалася спрэчка з разными поглядамі на сутнасць флемшмоўца.

«Выбачайце, што карыстаюся не беларускім дыялектам расейскай мовы (я з ім занадта дрэнна знаёмы) і не украінскім дыялектом (як часта выкарыстоўваю чакаў як палітычную адмычку)», — так Васэрман (у выглядзе блогера awas1952) адказаў беларускай дзяўчыні Таянне Елайвой (блогер zmagarka) у сваім інтэрнэт-дзеньніку. Пачалася спрэчка з разными поглядамі на сутнасць флемшмоўца.

«Выбачайце, што карыстаюся не беларускім дыялектам расейскай мовы (я з ім занадта дрэнна знаёмы) і не украінскім дыялектом (як часта выкарыстоўваю чакаў як палітычную адмычку)», — так Васэрман (у выглядзе блогера awas1952) адказаў беларускай дзяўчыні Таянне Елайвой (блогер zmagarka) у сваім інтэрнэт-дзеньніку. Пачалася спрэчка з разными поглядамі на сутнасць флемшмоўца.

«Выбачайце, што карыстаюся не беларускім дыялектам расейскай мовы (я з ім занадта дрэнна знаёмы) і не украінскім дыялектом (як часта выкарыстоўваю чакаў як палітычную адмычку)», — так Васэрман (у выглядзе блогера awas1952) адказаў беларускай дзяўчыні Таянне Елайвой (блогер zmagarka) у сваім інтэрнэт-дзеньніку. Пачалася спрэчка з разными поглядамі на сутнасць флемшмоўца.

«Выбачайце, што карыстаюся не беларускім дыялектам расейскай мовы (я з ім занадта дрэнна знаёмы) і не украінскім дыялектом (як часта выкарыстоўваю чакаў як палітычную адмычку)», — так Васэрман (у выглядзе блогера awas1952) адказаў беларускай дзяўчыні Таянне Елайвой (блогер zmagarka) у сваім інтэрнэт-дзеньніку. Пачалася спрэчка з разными поглядамі на сутнасць флемшмоўца.

«Выбачайце, што карыстаюся не беларускім дыялектам расейскай мовы (я з ім занадта дрэнна знаёмы) і не украінскім дыялектом (як часта выкарыстоўваю чакаў як палітычную адмычку)», — так Васэрман (у выглядзе блогера awas1952) адказаў беларускай дзяўчыні Таянне Елайвой (блогер zmagarka) у сваім інтэрнэт-дзеньніку. Пачалася спрэчка з разными поглядамі на сутнасць флемшмоўца.

«Выбачайце, што карыстаюся не беларускім дыялектам расейскай мовы (я з ім занадта дрэнна знаёмы) і не украінскім дыялектом (як часта выкарыстоўваю чакаў як палітычную адмычку)», — так Васэрман (у выглядзе блогера awas1952) адказаў беларускай дзяўчыні Таянне Елайвой (блогер zmagarka) у сваім інтэрнэт-дзеньніку. Пачалася спрэчка з разными поглядамі на сутнасць флемшмоўца.

«Выбачайце, што карыстаюся не беларускім дыялектам расейскай мовы (я з ім занадта дрэнна знаёмы) і не украінскім дыялектом (як часта выкарыстоўваю чакаў як палітычную адмычку)», — так Васэрман (у выглядзе блогера awas1952) адказаў беларускай дзяўчыні Таянне Елайвой (блогер zmagarka) у сваім інтэрнэт-дзеньніку. Пачалася спрэчка з разными поглядамі на сутнасць флемшмоўца.

«Выбачайце, што карыстаюся не беларускім дыялектам расейскай мовы (я з ім занадта дрэнна знаёмы) і не украінскім дыялектом (як часта выкарыстоўваю чакаў як палітычную адмычку)», — так Васэрман (у выглядзе блогера awas1952) адказаў беларускай дзяўчыні Таянне Елайвой (блогер zmagarka) у сваім інтэрнэт-дзеньніку. Пачалася спрэчка з разными поглядамі на сутнасць флемшмоўца.

«Выбачайце, што карыстаюся не беларускім дыялектам расейскай мовы (я з ім занадта дрэнна знаёмы) і не украінскім дыялектом (як часта выкарыстоўваю чакаў як палітычную адмычку)», — так Васэрман (у выглядзе блогера awas1952) адказаў беларускай дзяўчыні Таянне Елайвой (блогер zmagarka) у сваім інтэрнэт-дзеньніку. Пачалася спрэчка з разными поглядамі на сутнасць флемшмоўца.

«Выбачайце, што карыстаюся не беларускім дыялектам расейскай мовы (я з ім занадта дрэнна знаёмы) і не украінскім дыялектом (як часта выкарыстоўваю чакаў як палітычную адмычку)», — так Васэрман (у выглядзе блогера awas1952) адказаў беларускай дзяўчыні Таянне Елайвой (блогер zmagarka) у сваім інтэрнэт-дзеньніку. Пачалася спрэчка з разными поглядамі на сутнасць флемшмоўца.

«Выбачайце, што карыстаюся не беларускім дыялектам расейскай мовы (я з ім занадта дрэнна знаёмы) і не украінскім дыялектом (як часта выкарыстоўваю чакаў як палітычную адмычку)», — так Васэрман (у выглядзе блогера awas1952) адказаў беларускай дзяўчыні Таянне Елайвой (блогер zmagarka) у сваім інтэрнэт-дзеньніку. Пачалася спрэчка з разными поглядамі на сутнасць флемшмоўца.

«Выбачайце, што карыстаюся не беларускім дыялектам расейскай мовы (я з ім занадта дрэнна знаёмы) і не украінскім дыялектом (як часта выкарыстоўваю чакаў як палітычную адмычку)», — так Васэрман (у выглядзе блогера awas1952) адказаў беларускай дзяўчыні Таян

Беларусь хоча збудаваць уласны нафтапорт у Рызе

ТАА СП Baltic Oil Terminal, якое ўваходзіць у структуру холдынгавай кампаніі DINAZ, і канцэрн «Белнафтахім» плянуюць пабудаваць нафтапортны тэрмінал на тэрыторыі Рыжскага свабоднага порту. Пра гэтага заяўвіў прэзыдэнт холдынгавай кампаніі DINAZ Мікалай Ермалаеў.

Паводле яго словаў, ціпраект знаходзіцца на разглядзе Міністэрства эканомікі. «Міністэрства ажыццяўвіць эксперытузу праекту і, спадзяюся, да-

канца году прыме рашэнне», — скажаў прэзыдэнт кампаніі.

Мікалай Ермалаеў адзначыў, што ў лістападзе мае быць замоўлены праект аховы наўакільнага асіродзіцца. Калі ён будзе гатовы і барапонены, можна будзе пачынаць будаўніцтва тэрміналу. Яно мae пачынаць пры канцы 2009 году і завершыцца ў 2011 годзе. Кошт праекту складзе каля 170 млн ёураў.

Пры гэтым долі кампаніі ТАА СП

Baltic Oil Terminal і канцэрну ён не ачагчӯ, але запоўніў, што гэта будзе сумеснае прадпрыемства на пары-тэтных пачатках.

Тэрмінал разыгчаны на першыя 10 млн тонаў нафты і нафтаградуктаў у год. Ён размесьціцца на пляцоўцы 27 га і будзе складаны з двух прычалаў, агульнай а佈'ем розрэзуварнага парку — каля 370 тыс. куб. м. Прадугледжана прымаць і загружаны/разгружаны танкеры з дэвай-

там да 80 тыс. т.

Варты аздзначыць, што 10 мільёнаў тонаў — гэта палова цінерашніга агульнага спажывання нафты Беларусью і болей чым агульнае ўнутранае запатрабаванне беларускай гаспадаркі ў нафце на сёняння. Можна на прадказаць, што такі а佈'ем будзе цікавы пакрываны унутраным запатрабаваннем беларускай эканомікі з улікам яе росту да 2011 году. Заўважна, што тэрмінал мае паўтаць ад-

начасова з пабудовай Рассей нафта-праводу БТС-2 у абыход Беларусі.

Ня выключана, што калі Рассея ня здолеет реалізаваць такую амбітную інвестыцыю, то і практэкт тэрміналу ў Рызе можа легчы пад сунко.

Нагадаем, што блізка ад месца магнітнага нафтапорту праходзіць нафтаправод Палацак—Вянгеліс, які можа выкарыстоўваць і ў рэверсным рэжыме.

Мікола Бугай; інф. БЕЛТА

Зноў палохаюць канстытуцыйным актам

Сыпікір палаты прадстаўнікоў Вадзім Папоў у пятніцу паведаміў, што скончаная праца над праектам канстытуцыйнага акту саюзнай дзяржавы. «Практэкт передадзены ў найвышэйшы дзяржавет саюзнай дзяржавы», — скажаў ён.

Вадзім Папоў на выключчае магчымасці, што праект канстытуцыйнага акту можа быць разгледжаны на найбліжэйшым пасяджэнні найвышэйшага дзяржавета (3 лістапада).

Сыпікір нагадаў, што раней былі распрацаваны некалькі праектаў канстытуцыйнага акту, у якіх змянівалася самыя радыкальныя прапановы. У адынаведнасці з некаторымі з іх прапаноўвалася ствароныне канфедэратыўнай дзяржавы, увядзеніне пасады

праўз难受ніка саюзнай дзяржавы. «У распра-

цаваным намі праекте ўсе гэтыя пытанні вирашаюцца ў адпаведнасці з даговорамі аб стварэнні саюзнай дзяржавы», — падкрэсліў Вадзім Папоў.

Дэпутат савету рэспублікі Мікалай Чаргінец кажа, што непраписанымі засталіся пункты, хоць будзе кіраўца саюзнай дзяржавай. «Гэта пытанні засталося адкрытым. Як і банкаўскія справы, і пытанні адзінай валюты», — скажаў генэрал на інтэрвю Эўрападруку.

Чаргінец перакананы, што гаварыць пра хуткае прынайцце гэтага дакументу не вышыдае. «Дакумэнт у Москве застаўся, у працоўнай групе. І яны яго не даюць пакуль. Но што з'яўляецца, калі гэта можа быць 20-ы варыант. Ён выкілічылі непатрэбныя размовы на тэму, якая яшчэ не сасыла. Калі канстытуцыйны акт будзе ўхвалены на вышэйшым дзяржавесце, будзе праведзены ў абедвух краінах рэфэрэндум у гэтым пытанні».

Варта аздначыць, што гаворка пра канстытуцыйны акт начынаеца пітогод напірададні перамоваў Беларусі і Расеі наконт паставак газу.

ЗП

Маладафронтавец Дубскі папрасіў прытулку ва Украіне

наў рублёў. Арцёмія нават пратрымалі троє сутак у съедынені з ізяльтары. Аднак далей гэта справа разыўціца не атрымала.

Новае аўнавачванне супраць Дубскага грунтоўца на трох парушнічках, якія нібыта зьдзейснілі хлонец. Першы — міліцыянты, якія ажыцьцяўлілі нагляд, прыбылі дадому да Дубскага, аўнавачвалі яго ў тым, што ён і'ны, завезлы на мэдичную экспіртызу. Аналіз крэvy паказаў, што хлонец цвяроўся, аднак пратакол быў складзены. Другое — сястра Дубскага прымусіла міліцыянтаў зніць абутак, перад тым як заходзіць у кватэру. Складзены пратакол, паводле якога хлонец не пускаў людзей у форму да сябе. Трэці — пратакол за адмову правесці праверку заплечніка. Сам Дубскі кажа, што ніводнае з записаных яму парушэнніў на справе не мела месца.

6 кастрычніка, калі хлонец зъявіўся ў міліцыі для штотыднёвага аздначэння, яму паведамілі, што супраць яго заведзеная крымінальная справа. «Далі аздначіцца з нейкім дакумэнтам, каб я падпісаў, што згоды. Гаворылі, што суд албудзецца праз два — тры тыдні. У той самы дзень сабраў рочы, і накіраваўся ў Гомель. Ад 7 кастрычніка я знаходжуся ў Кіеве», — кажа А. Дубскі.

Хлонец гаворыць, што першыя дні жыў у пастараві Яраслава Лукасіка, які лягася быў дарпаваны з Беларусі. Ціпер здымава жыўшэ ў 25 кіляметраў ад украінскай сталіцы, шукае працу. Ён ужо падаў дакумэнты на атрыманье палітычнага прытулку.

«Вяртаны ў Беларусь для мяне будзе магчымае толькі пры змене ўлады. Тут таксама хане працы. Ціпер вось будзе рыхтаваць зъезд «Маладага фронту», — гаворыць Арцём.

Дубскі ня першы фігурант «Ірацэу чатырнаццаці», які зъехаў з краіны. Таціна Ішкевич зъехала ў Польшу на праграме Каліноўскага, ціпра дзяўчына наўчуецца ва Ўроцлаве. Аляксей Бондар зъехаў у Расею.

Зыміцер Панкавец

Сімкі шэрых тэлефонаў перастануць працаваць

У канцы гэтага году можа набыць моцны закон, паводле якога сімкі ў «шэрых» тэлефонах праista паведамілі, што заўважылі саюзныя заходы, каб яны не працаваюць у Беларусі, то за гэтага давядзеніца заплаціць.

З прынайцем закону асабісты нумар (IMEI) кожная новага тэлефону, які трапляе на тэрыторыю Беларусі, будзе заносіцца ў агульнае нацыянальную базу. Базай у саюзе чаргі будзе валадаць мабільныя апараты. І тэлефоны з незарэгістраванымі IMEI-нумарамі праista ня будуть абслугоўваць.

Новаўядзенне, быццам бы, ня будзе тычыцца тых тэлефонаў, якімі ўжо сёняня карыстаюцца беларусы. Аднак калі пасыльныя наўбядыцца моні тэлефон за мажой і прывезэль ѹ Беларусь, за регістрацыю IMEI-нумару давядзеніца заплаціць. Закон разыгчаны перш за ўсё на скарачэнныя колькасць «шэрых» тэлефонаў — незаконна правезеных праз мытні.

Што будзе з замежнікамі, якія прыняхджаюць у Беларусь з сваімі тэлефонамі і роўмігам, пакуль невядома.

«Еўрапейская радыё для Беларусі»

Ярошына адмаўляеца даваць лічбы

У сваім адказе актыўісту «Руху «За Свабоду» Карэну Акопаву старшыня ЦВК Лідзія Ярошына тлумачыла адмову даваць звесткі пра колькасць тых, што галасавалі датэрмінова: маўліў, просьба ажыцьцяўліцца на нормах Выбарчага кодэкса.

Акопава прасіў таксама паведаміць пра колькасць тых, што галасавалі на дадатковыя сіпсы, а таксама ажыцьцяўліцца на нормах Выбарчага кодэкса.

пратаколу акруговай камісіі і вынікамі галасавання па кожным з 30 участкаў Сухараўскай выбарчай акругі. На ўсе просьбы адтрымане адмова, паведамляе сайт Milinkevich.org.

Эўрасаюз мае аўвесціць аб зынжэнэрні цэнраў на візы

Эўрапейскі саюз найбліжэйшым часам аб'яўціць пра штогодні пачаць перамовы на након заключэння аграконкурса пагадненія аб спрашчэнні візавага рэжыму з зынжэнэрні.

кошту шэнгенскіх візаў для грамадзян Беларусі. Аб гэтым паведаміў прадстадык МЗС Нямеччыны на сустэрэчы з беларускімі журналістамі 16 кастрычніка ў Бэрліне.

Будзе зъезд «Белай Русі»

Першы зъезд грамадзкага аб'яднання «Белая Русь» адбудзеца 25 кастрычніка ў Палацы Рэспублікі паведаміў дэпутат палаты прадстадык Мікалай Шацько. У мерапрыемстве возьмечуць удзел 400

дэлегатаў з усіх абласцей і гораду Менску.

Беларусь пераходзіць на зімовы час

У ноч на найбліжэйшую недзельну — 26 кастрычніка — а 3-й раніцы стрэлкі гадзіннікаў будуть прадставлены на 1 гадзіну назад.

У ЗША бязь візы

Прэзыдэнт ЗША Джордж Буш абвясьціў, што пашыраеца сіпіс краінаў, грамадзяніне якіх могуць наведваць ЗША бязь візы. У гэтага

сіпіс увайшлі Латвія, Літва, Эстонія, Чэхія, Славаччына й Паўднёвая Карэя.

Памёр журналіст Урмас От

Вядомы эстонскі тэлэжурналіст Урмас От памёр пасля скрыжай хваробы ў кініці Тартускага ўніверсітэту ў 53 гады. У пачатку 2008 году От павінен быў легчы на аперацыю па трансплантациі шпіку. Ни выхлопана, што прычынай смерці могла стаць анкалгетія. От праславіўся на тэрыторыі былога СССР цыклам перадач

«Тэлевізійнае знаёмства», дзе ён гутарыў з славутасцямі. Апошнім часам ён працаў на «Радыё-4», дзе ў нядзельным эфіры ішла ягоніца перадача «У рамках прыстойнасці».

«Дынама» дзыме, аж вецер ходзіць

У чэмпіянаце Кантынэнтальнай хакейнай лігі менскія «Дынама» пасцярпела дзяўчына наўчуецца ва Ўроцлаве. Аляксей Бондар зъехаў у Расею. **Зіміцер Панкавец**

СЪЦІСЛА

Гамбіт на дзъвюх дошках

У панядзелак Аляксандар Лукашэнка стрымана паходліў Брусяль, што прыпыніў санкцыі. І тут жа зноў называў беларусаў адным народам з расейцамі. Піша Аляксандар Класкоўскі.

У панядзелак Аляксандар Лукашэнка стрымана паходліў Брусяль, што прыпыніў санкцыі. Ціпер, маўляў, бар'еры знятыя. Парабаў «вялікія крокі» ў Эўропу. Але тут жа зноў называў беларусаў адным народам з расейцамі. І адзначыў, што ад Масквы залежыць постсавецкая інтэграцыя.

Стала ўжо агульным месцам казаць, што Лукашэнка манзуре між Масквой і Захадам, але гэта менавіта так. Тысячу разоў здавалася, што абыгую для манзуре не засталася. Але кожны раз яму

шэнціла праскочыць.

Ацэйн пагрозы з усходу. Найвышэйшая рада «саноўнае дзяржавы» з лістапада можа разглядзець праект канстытуцыйнага акту. На tym жа пасяджэнні Расей хадзела б падпісаць дамову пра адзінную СПА. Выкручаючы руку з прыгнаньнем мяцежных грузінскіх правінций.

Палохаюць дарагім газам і

жорсткім ўмовамі крэдыту.

Точаць зубы на беларускія актыўы.

А цяпер дыспазыцыя з боку Брусялю. Неўзабаве прыляцьці місія ад Саланы, каб маляваць «дарожную карту». Эўрасаюзскім дзесячам, закіданым камяніямі з лягеру беларускіх апазыцыі, трэба неяк захаваць твар і давесці, што яны не цынічныя філістэры, якім прадаць высокія ідэалы за кавалак прыватызацыйнага пірага — як раз плюночкі. Карапець, калі за паўгоду Менск ні зробіць кроکаў у кірунку

дэмакратызациі, санкцыі аўтаматам адновяцца.

Але: канстытуцыйным актам найхутчай што праста даюць адчэпнага Маскве, каб надта не крýддавала за каўкаскія справы. Слыкіер Папоў кажа, што дапрацаваны наразіце праект грунтуюцца на вялікай дамове 1999 году. А ў ёй — поўныя парыгзт. Менавіта да гэтай дамовы заўжды апэлюе Лукашэнка, калі Крэмль спрабуе ўзяць за горла. Што да прыгнаньня Пайднічай Асэтыі ды Абхазіі, дык той самы Папоў чакана выказвае ў гумава-бюрократычным духу: пытаньне будзе разглядацца «плянамерна».

Імавернае прызнаньне Цхінвалу ды Сухуму (менавіта так, на перайачаны манэр) плюс дамовы пра адзінную СПА і замова на будаўніцтва АЭС — тавары, на якія Менск цяпер набівае цану. Сюжэт торту будзе заляжаць ад таго, на якіх умовах Масква пагодзіцца даць газ і крэдыт. Даречы, цана газу

пры канцы году і паводле эўрапейскай формулы можа аказацца не завобачнай, бо ціпер патацьцясле нафта, да якой прывезаныя разылкі.

Дадамо, што развагі Лукашэнкі ля «Ім» пра то, што «дынаміка інтэграцыйных практэсаў на абігы СНД залежыць ад пазыцыі Расеі», — мякка кажучы, неадназначныя. «Пакуль Расея ні будзе пазыцынаваць сябе як сапраўдны цэнтар, да тae пары нікай рэальнай інтэграцыі не атрымаеца». Падтэкст просты: хочаце ляляннасці — пралічоўчыце.

Як бачым, на ўсходнім кірунку ў Менску ёсьць варыянты. На заходнім — таксама. Наўрад ці, зававаўшы там пляцдарм, беларуское кіраўніцтва наважылася тупа здаць яго цераз паўгоду. Іншая рэч, што і

тут пачненца візія торг. Імітація збліжэнне і атрымліваць бонусы за імітацыю Менск выдатна навучыўся на мадзлі «славянскай інтэграцыі».

Канечне, ўрэпеліцы запатрабуюць хоць якой канкрэтнай. Ну што ж, калі

ласка, атрымайце мараторый на съяздротнае пакаранье! Даречы, вераснёўская аптытаньне НІСЭПД засвідчыла, што беларуская грамадзкая думка спаквала набліжаеща ў гэтым пытаньні да эўрапейскай. Працоўнікі і прыхільнікі съяздротнае кары ў нас ужо амаль што пароўн: 44,2% супраць 47,8%. Нагадаю, на рафэрэндуме 96 супраць скасаваньне выказаліся болей за 80%.

Галоўны ж для вярхоў чыннік: такі крок анік не пахісьце палітычнай систэмы, а вось заціклены на гуманізме. Стары Свет кране. Фактычна можа стаць пропуском у Раду Эўропы (тым болей што фігуранты прагучалага ў съеснах ПАРЭ дакладу Пургурыйсі спаквала прыбываючы з вачзі).

А ўдасканаленне Выбарчага кодэксу могуць па-майстэрку ператварыць у аналог распрашоўкі канстытуцыйнага акту. Маўляй, хутка толькі коткі плодзіцца...

Вось такі сэнс адначаснай гульні на дзъвюх дошках. А звышмэта гульні — захаваць уладу.

Маскоўскі палітоляг: Фінансаванье саюзынікаў — стратэгічная задача

Працяг са старонкі 2.

Але народу ніякнога, ніякнога засталося. Звесткі з дошкі інфармацыйнай ў адным з сельскіх саветаў: усяго праўжывае 919 чалавек, з мінулы год шлюбую — 5, нарадзілася чалавек — 7, памерла — 39... У палове вёск засталося жыць ад 1 да 5 чалавек....

Тут сёньня аўкцыён. Сельскі савет прадае тры дзялянкі зямлі. Такоц ціпер практикуюцца часта, і адпаведныя аўкцыёны змяшчуюць у газетах ды на сайтах райвыканкамаму. Уздельнічае дзесяць чалавек. Спрабую шчасціца і я.

Прыглыдаюць і прыслухоўваюць: большасць — дзяячкі ў куртках і з хвосцікамі, якіх накіравалі сталічныя агенцтвы нерухомасці, пажылы мужчына з Ракава, пару менчукой, тады бы мовіць, прыватнікаў, іншкі гаваркі Ігнат, неікі маўклівы маладзён пад гальштукам... Ігнат усімі сваімі паводзінамі дэмантруе крутысьць: голасна пахваляеца, што скуні ў гэтым сельсавецце ўжо 159 сотак, звяртаеца да ўсіх на ты, трубоўці пра тое, як у яго ўсё ўсюды скоплене... Нам раздаюць ганісцінную ракеткі, на кожнай з якіх нумар уздельніка. Пачынаеца аўкцыён.

Пачатковая цана — 4 мільёны 500 за 25 сотак дзялянкі калі лесу — хутка павялічваеца ў 2—3—4 разы. Я — як і іншы ўздельнік-прыватнік — апускаю сваю ракетку: куды мне! Канкурэнцыя разгаражеца паміж дзяячкамі-агенткамі і Ігнатам. У першых двух дзясятках перамагае Ігнат. На апошні лот паднімае сваю ракетку і той маладзён пад гальштукам. Паступова адсеіваюцца ракаўец, менчукі, агенткі... Трымаюцца Ігнат і «гальштукі». Хлонец у белай кашулі з'явіўся бліднене.

Старшыня сельсавету аж звязе ад шчасціца — мала на скача на сваім крэсле: яшчэ б, зноў цана ўзрасла ў 4 разы!

«Парень, где ты работаешь?» — нарэшце не вытрымлівае Ігнат і апускае ракетку. Аўкцыён скончыўся.

Здзіўлены, але бяскомплексны Ігнат

Набыць зямлю ў Ерусаліме

адразу ж падыходзіць да маладога чалавека, які набыў апошні ўчастак. Акаваеца, ён, Ігнат, яшчэ не купіўшы, ужо знайшоў пакупніка з Расеі на гэты кавалак, і з'яўляўся яго перапрадаца. Але па такай цене яму гэта ўжо нянягаданна... «Слышишь, парень, а если даст дороже на пять штук, продаш?» — «Не, мы будзем будавацца», — адказвае той. — «Ты, парень, наверное, из БНФ?» — здагадваеца Ігнат. — Вечёрка там, да?» — «Не, не из БНФ. Ни ўсе яшчэ, хто беларусы, у БНФ», — адказвае хлонец, пасміхнушыся. Ігнату гэта зразумела, ён ківае галавой і адразу ж праноўвае суразмоўшы ў арэнду «трошку» — супрэвалікі пагружык, без якога будоўлі не бывае...

У канторы, дзе я пішу заяву на вяртанье аўкцыённага закладу, герой дня падпісвае паперы.

— Ви, мусіць, з гэтай вёскі, — звязаюцца я да яго.

— Дзед адносіў, — адказвае ён.

За вячэрай расказываю сямейнікам пра аўкцыён, пра будучага магната Ігната і сыцілага ягонага беларускамоўнага канкурэнта.

— І вось што, дзеш, я вам скажу. На наступны аўкцыён выстаўляеца лужок, дзе летам мы бачылі плянітаку шпажніка. (А шпажнік, дарагі чытаты, гэта, калі то я ведае, такая прыгажэйная кветка, вельмі падобная на глядзёлос у мініятуры, прычым колер яе ціякі нават апісаць — як быццам бесклапатнае

полымя. Сустракаеца яна цяпер вельмі начаста.)

— Хачу лужок са шпажнікам! — заяўляе старэйшы.

— Будавацца там нязручна зусім, таму, магчыма, цана і на будзе высокай... Але ж бяда як раз у тым, што за 3 гады траба пабудавацца, а то адбіруць зямлю назад — такі ў нас законы.

— А навошта будавацца? — не разумеє дачка. — Не хачу будавацца. Хачу мець чысты лужок са шпажнікам, і жыць там у палаты летам.

— Няможна.

Зямлю можна набываць толькі для будоўлі. Такія ў нас законы.

Сярэдняя (9 гадоў), адкусіўшы галубец, з поўным ротам заяўляе:

— А ты, мама, купі той лужок, трэх гады нічога не рабі, а потым падорыш яго тату, а тата яшчэ праз тры гады — мне, а потым, можа, і закон адменяць.

Дзіця індыга!

І мы вырашаем паспрабаваць набыць лужок.

Я на гуру, і таму ня ведаю адказаў на пытаньні як жыць, як любіць, як гуртавацца. Шчыра кажучы, я ніколі і не здою сабе падобных пытаньняў.

Але цівёдра ведаю, што варта набываць зямлю ў нашым Ерусаліме.

Успамінаеца сад Марыі Вайцяшонак у Іслачы і яе руки.

І сярэднявечны падворак Валі Лойкі ў Вісініцы і яе руки.

І мае бацькі.

І зарослыя неўтаймавальнымі барышавіком рэчышцы.

І вежкі вэлкам-эмтээс уздоўж даляглі.

І стаіць перед вачымі мален'кай Караблі і Пугачы, з заплечнікам, на тле восенінскага неба.

Наталка Бабіна

Найважнейшы палітычны вынік у гісторыі нацыі

Да 20-годзьдзя БНФ і
Дзядоў-88. Піша Сяргей
Навумчык.

Сёньня шмат хто з удзельнікамі пасяджэння па ўтваренні Мартырале Беларусі ў Чырвоным касьцёле ў Менску 19 кастрычніка 1988 году імкніца прыгледзіць, хто ж першым вымавіў слова пра неабходнасць стварэння Народнага Фронту. Сяргей Дубавец нават напісаў, што менавіта тыя слова былі самым важнымі ў гісторыі Фронту, і тут жа падкрэсліў, што, вось жа, зусім не Пазняк прамовіў іх упершыню.

Асабістая і па памятаю, хто сказаў пра Народны Фронт першым, але ў Чырвоны касьцёл у той вечар мы ішлі разам якраз з Сяргеем Дубавцом і Анатолем Сідарэвічам, — і па дарозе размаўлялі пра Народны Фронт. І першае, што я начуў ад Уладзімера Арлова, як толькі ўвайшоў у будынак, было: «Ну ты ведаш, што будзе стваранець Народны Фронт?»

Так што ідзя, як какуць, лунала ў паветры, і папросту не магла ня быць выказана.

А вось як практычная реалізацыя заладзіла атаго, хто будзе абраны старшынём Мартырале, бо ў той вечар менавіта гэтаму чалавеку даўводзілася альбо завіршыць пасяджэнне (паколькі абвешчаная ў запрашэннях мэта была дасягнутая, Мартырале быў створаны), альбо — прапанаваць Васілю Быкаў прапанаваць на пасаду старшыні Мартырале Пазняку, а затым, разлучыў ўзяўшы з рук функцыянера ЦК КПБ мікрофон, настаў на галасаванні па кандыдатах Пазняку. І далей пасяджэнне веў ужо Пазняк, зачытавшы загадзілі падрыхтаванім ім сілы члену Аргкамітэту БНФ з 23-х асобаў, пры гэтым 12 асобаў былі прапанаваныя з залі (аде да таго моманту прац Дубинецкага Пазняка паспелі некаторых паніядзіў, каб прапаноўвалі «сваіх» — гэты значыць, тых, хто стаіць на нацыянальных пазыцыях).

Такім чынам, Аргкамітэт БНФ быў utвораны і пачаў працу.

Для гісторыі беларускай нацыі стварэнне Беларускага Народнага Фронту было дэсавізначальным, бо менавіта БНФ як палітычна арганізацыя абысьці і ў суверэнітэт Беларусі і ў выніку дамогся Незалежнасці. У палітыцы стварэнне краіны, практычна роўназначнае ідзі дзяржаўнасці — найлепшы вынік, вышыгай за які проста нічога ня можа быць.

Тому бяспрэчна, што галоўная палітычна мэта БНФ была пасяярова разлівана, які гэта не падасця парадаксальнам аматарам паразаўка пра «палітычныя паразы» Фронту на выбарах. Былі разліваны і іншыя дэкларацыі Фронту — дэкамунізацыя грамадзтва, прайдуць пра Чарнобыль.

Іншыя ж праграмныя паляжныя БНФ — стварэнне дэмакратычнага ладу, рынковай эканомікі ў інтарахах народа, нароце, адраджэнне нацыянальнай культуры і мовы — ажыццяўліліся часткова. Але перш

Пасяджэнне 19 кастрычніка 1988 году ў тагачасным Доме кіно (Чырвоным касьцёле). Васіль Быкаў рашуча забраў мікрофон у супрацоўніка ЦК КПБ Растваілава Бузука, які спрабаваў павесыці сход падвойну, і вылучыў Пазняка на пасаду старшыні. Між імі — вядоўца сходу, пісменнік Міхась Дубянецкі.

чым адказаць на пытаныне, чаму так сталася, варта спыніцца на той са-май галоўнай палітычнай мэце і раз-бурыць міф пра «перадвызнача-насці» падзеі.

У пэўных колах стала папулярнай думка, паводле якой падзеі ў Беларусі 1990—1991 году (найперш, аднайменне Незалежнасці) быў, з большага, прайав агульнай дэмакратычнай тэндэнцыі ў Ўсходній Эўропе і ў СССР («хвалі неслася»), і БНФ на чале з Пазняком толькі «удала скарыстаў» шанец.

Па-першым, працэсы ва ўсходній Эўропе і прапрасы ў СССР мелі толькі вонкава падабенства. Чокі ў Польшчы на дванадццаць, іх нават на троцішце, гадоў меней знаходзіліся пад камуністичным панаваннем, і ў канцы 1980-х там у поўнай, сплеслай сіле былі актыўны, якія яшчэ памятаць некамуністычныя часы.

Нельга парапоўваць нацыянальны камуністичны рэжым, скажам, у той час Чехіі ў Польшчы з калоніяльным расейска-камуністичным рэжымам у СССР, якія не то што культуру, нават мову нацыянальную (гэты значыць, на рускую) душы. Грамадзтва гэтых краін мела заўважнай масавай акцыяй новаўтвораных у СССР нацыянальных рухаў, і самае важнае — менавіта паказала прыклад мірнага плян-ху да вызвалення (ды і мірнага спу-рацу таксама).

Праўда, тым больш ідэалічна малутным і цынічным быў ціск на новаўтвораны БНФ і ягонага лідара, і ў якой іншай рэспубліцы ЦК кам-партияў і пропагандыстыкі аппарат не дазвалялі сабе ў анонсах да дэмакратычных лідэрў таго, што ў Беларусі рабілі з Пазняком.

Патрабавалася разбурыць адну з са-

мых малутных і антыгуманных імпрыяў у гісторыі чалавечтва, якая (і гэта было неаднаразова прад-драстравана) не спынялася ў вы-бары сродкаў для захавання сваіх існаванняў.

Адсюль вынікае трэцяе: шмат што ў рэалізацыі ідзі распаду савец-кай імпрыяў залежала ад того, хто пачне і — як начне. Бяспрэчна, што крываю, гвалтоўна пачатак пас-тавіў бы крык на памікненіях па-ніволеных народуў (як, між іншага, адбывалася з іздым дэмакратызацыі «удала скарыстаў») шанец.

Па-першым, працэсы ва ўсходній Эўропе і прапрасы ў СССР мелі толькі вонкава падабенства. Чокі ў Польшчы на дванадццаць, іх нават на троцішце, гадоў меней знаходзіліся пад камуністичным панаваннем, і ў канцы 1980-х там у поўнай, сплеслай сіле былі актыўны, якія яшчэ памятаць некамуністычныя часы.

Нельга парапоўваць нацыянальны камуністичны рэжым, скажам, у той час Чехіі ў Польшчы з калоніяльным расейска-камуністичным рэжымам у СССР, якія не то што культуру, нават мову нацыянальную (гэты значыць, на рускую) душы. Грамадзтва гэтых краін мела заўважнай масавай акцыяй новаўтвораных у СССР нацыянальных рухаў, і самае важнае — менавіта паказала прыклад мірнага плян-ху да вызвалення (ды і мірнага спу-рацу таксама).

Праўда, тым больш ідэалічна малутным і цынічным быў ціск на новаўтвораны БНФ і ягонага лідара, і ў якой іншай рэспубліцы ЦК кам-партияў і пропагандыстыкі аппарат не дазвалялі сабе ў анонсах да дэмакратычных лідэрў таго, што ў Беларусі рабілі з Пазняком.

І калі будзе справядліва казаць

татату, якія потым склалі Апазыцыю БНФ у Вярхоўным Савеце, быў абраўшы менавіта там. Шмат якія іншыя акцыі агульнаціянальнага маштабу на сваіх пляяцах выносилі менавіта жыхары гарадоў, мястэчак да вёсак.

Гэтым людзям было і пражыць, і патроза страціц праду мела горшыя вынікі, чым у сталіцы, і рэ-рэсі дзе іх быў больш адчувальны, асабіўна калі імпэрыя сілы ўзялі рэзванш «абраныем» Лукашэнкі. Працаўвалі гэтыя людзі не за гропы — за ідзю, за ту нацыянальную ідзю, якая для абласці большасць з іх сёньня засталася святой.

У пачатку 1990-х дэпутаты Апазыцыі БНФ прадставілі Вярхоўному Савету дзесяткі законапраектаў ў сферэх дзяржаўнага будаўніцтва, эканомікі, фінансавай сістэмы, абароннай палітыкі. Большасць гэтых законапраектаў прайшла экспертызу з замежных адміністрацый, іх вартаўцы не падвяргалася сумневу.

Часам дэпутатам БНФ удавалася пераканаць пра камуністычную, як тады казалі — «пракебіцкую» большасць, і абзны ўсіх ці настав цэлья раздзялі з «фронтавіцкіх» праектаў рабіліся на палажэннім закону. Так, ідзі стварэнне нацыянальной войска, уласний граваўскай сістэмы — цалкам нашыя ідзю (Пазняк і яго ў 1990 годзе, калі існаваў СССР, выступіў з артыкулам, у якім аргументаваў неабходнасць увядзення беларускай граваўскай адзінкі — талера).

Але і тое, што праходзіла, прымалася з спазненнем — на год, на два ідзі наўст на гадзіны. Кіраўніцтву Беларусі, ураду бракавала дзяржаўніцтва погляд на сваю краіну, здолыць тагачасную прэм'ера выпраціц у Москву эшлап нафты дзяржаўнай прэсі атрымвалася як праіва надзвычайніх арганізацыйскіх яксыдзіў («міністры гаспадарнік Кебіч»). Ну а тое, што замаруджвалісць з реформамі пазбаўляе шанцу цэлья пакаленія беларусаў, пра што наўспінаны падзярджаў Пазняк, лічылася ня вартым увагі.

Палітычная (ды і гаспадарчая) эліта, якая ў пачатку 1990-х знаходзілася афіцыйна на чале дзяржаўы, праста не была здольна ўспрыніць Беларусь як незалежную краіну. Выпрацаваны дзесяцігоддзімі (ды мі стагоддзім) інтынкт падначаленінны прымушаў чакаць указаній з Москвы. І гэтым Масква скрысталася.

Але паўтаруся: тысічы актыўістў і прыхільнікаў БНФ разлізваюць галоўную хвалю, ды з гады сваёй дзеяльнасці Апазыцыі БНФ не атрымала ні цэнта грантаў. Але вось ж — у Беларусі пераменаў не адбылося, ледзь толькі ачуняла.

Па іншым колкам словаў пра «хва-лю», якія «уіх неслася». Нядайна на постсавецкіх краінах прышла хвала так званих «аранжавых рэвалюцый», арганізатары якіх, між іншага, мелі піцараўнадзельнай лепіць палітычныя і фінансавыя матычнасці, чым у свой час заснавальнікі БНФ (да слова — за ўсё гады сваёй дзеяльнасці Апазыцыі БНФ) не атрымала ні цэнта грантаў. Але вось ж — у Беларусі пераменаў не адбылося, ледзь толькі ачуняла.

Пра падзеі 27 ліпеня 1990 году, калі быў прынятая Дэкларацыя аб дзяржаўным суверэнітэце, і 25 жніўня 1991 году, калі Дэкларацыя быў нададзены статус канстытуцыйнай сілы, пра тэктычныя крокі Пазняка і дэпутатаў БНФ сказана шмат. Адзіна толькі, што калі б у жніўні 1991-га спыняліся на дзень — Незалежнасці могло б і на быць.

Праўда, тым больш ідэалічна малутным і цынічным быў ціск на новаўтвораны БНФ і ягонага лідара, і ў якой іншай рэспубліцы ЦК кам-партияў і пропагандыстыкі аппарат не дазвалялі сабе ў анонсах да дэмакратычных лідэрў таго, што ў Беларусі рабілі з Пазняком.

Але ніякі палітычны талент лідо-раў, ніякі стратэгічны задумы ці тактычныя хады не мелі б плёну, калі бы падтрымка тысячай і тысячай прыхільнікаў Фронту, патрыёт-таў. І на толькі ў Менску (хата стаўшы да традыцыйна адгыраваў вырашальную ролю), але і ў правінцыі.

Найперш, актыўісты БНФ у рэгіонах добра спрацаўвалі на выбарах 1990 году — большасць тых дэпу-

Жыцьцё паслья ДТЗ

Што перажывае кіроўца, які збіў чалавека? Як праходзяць першыя хвіліны паслья здарэньня ў чаканьні сырэнаў «хуткай» і ДАІ, наступныя паслья яе дні і тыдні? Як перабарошт стрес? Чытач «Нашай Ніве» расказаў сваю гісторыю.

Аўто зьяўляецца крыніцай падвышанай небясьпекі, таму чалавек, які сеў за стырно, добрахвотна прыме на сябе адказнасць за бяспеку руху. Гэта працісаны ў правілах дарожнага руху. Але тое — сухія радкі з правілаў. А што адчувае кіроўца, які збіў пешахода?

Наш чытач, які пажадаў не афішаўца сваё прозывішча, таму назавем яго Аляксандар — кіроўца з багатымі стажам. Больш за сорак гадоў таму асвоіў матэматыку, а потым і ў легкавікі перасёў. На сённяшні ёздзіць на чацверкі аўто. Вілікі аматар падарожжаў — у маладосьці ёздзіў у Крым, а колькі гадоў таму наважыўся сваім ходам дапыцца ў Вэнцыю. Знаёмыя яму і дарогі Амэрыкі. І нізе — на хуткім аўтобусе, ні на амэрыканскім гаіві — ён не трапляў у прыгоды. Быда падпільнивалася яго за лічаныя кіляметры ад уласнага жытла.

Быў няйтульны лютайскі вечар. Сямёна гадзіна пік — на заваленых мокрым снегам стаілічных вуліцах не праціснула. Аляксандар прыгадвае, як на адной з вуліцаў паслье павярнуць на жойтую съязто. І хоць правілы тое дазваляюць, дагуту не можа супакоіцца: «Лепш бы перачакаў тую хвіліну на скрыжаванні!» Але што зроблена, тое зроблена — павярнуў направа і пасунуўся ў крайні левы шэраг, бо рыхта-

ваўся зьяўрнуць улева на наступным перакрыжаванні. Пераехаў празваны кіроўцамі «ліжачкам паліціянтам» асфальтавы будгор і на стаі разганяцца, бо наперадзе чакаў яшчэ адзін. Шэраг аўто па правы бок пасунуўся наперад. І вось у гэты момант, акурат з правага боку, літаральна пад колы Аляксандравага аўто кінуўся чалавек. «Я штомуцы выціснуў пэдаль тормазу і выкруціў стырно ўлева», — узгадвае кіроўца з трымценнем у голасе. Але было позна. Пешахода зачапілі правымі лістэркамі, ён ударыўся галавой у лабавое шкло і аддзяцей на некалькі метраў уперад. Першыя сэкунды Аляксандар нічога не чуў, нават думачыя ня мог. Да яго падскочыў кіроўца аўто, што ехала съедам за ім: «Вы не вінаваты, я ўсё бачыў — ён сам падскочыў пад колы!» Мінакі, што схіліліся над збітым пешаходам, казалі, што той п'яны. Але наш герой ужо ачомаўся, і не звяртаючы ўвагі на слова съведкаў, выклікаў «хуткую» і

Што найперш варт памятаць кіроўцу, які патрапіў у ДТЗ?

Правілы дарожнага руху строга рэгламентуюць паводзіны кіроўцаў у дадзенай сітуацыі. Найперш неабходна спыніцца, уключыць аварыйнага сігналізаціўнага выклікаць брыгаду дапамогі. Затым неабходна перапісаць дадзеныя съведкаў здарэньня, выклікаць міліцыянта і дачакацца іх прыбыцця. Пры гэтым нельга зыміцца становіча аўто і абектаў, што маюць дачыненне да аварыі. Ня кожны кіроўца, які стаў удзельнікам ДТЗ, у тым ліку, калі яно адбылося з-за віны, здолыў цвярдзіць ацініцца сітуацыю і адучываць сваю адказнасць за зробленое. Шмат хто выбраў найгорышы шлях — уцякае з месца здарэньня. Варта памятаць, што такія дзеянні пагражаютъ сама магавінні стратай пасъедчаныя кіроўцы, на найгоршым варыянце, калі ў выніку аварыі ёсьць пашырэлія, маладушнага кіроўца чакае крымінальная адказнасць. На варта таксама спрабаваць вырашыць сітуацыю палюбоўна, лепш ужо даварыць справу прафесіналам, тым больш што наядкімі сталі выпадкі спекуляцыяў на таких «кірніх» раשэннях.

Стрес у выніку дарожнага здарэньня — зьява натуральная. Але змагацца з ім самастойна на варта, трэба звяртацца да адмыслоўца.

ДАІ. Далей былі стандартныя ў такіх выпадках пракладуры, пра якія Аляксандар узгадвае нібы праз сон. Памятае, што нік ня мог супакоіцца, як калаціціся руки. Даішнік яго супакоіваў: «Падбярэзэц изрви, вы не вінаваты. Ніхай турбуюца падбіты вамі таварыш, які нецвярозы ў недзволеных месцы дарогу перабягаў». Тады ўжо было вядома, што чалавек той моцна не пасірпей, яго нават у бальніцу не паклалі. Міліцыянтам ён паскардзіўся, што перад здарэньнем, калі вічэрэу з кампаніяй у рэстаране, хтосьці им падліў нечага ў чарку. Мужчына насамреч выглядяў наездкаваты. Перад тым як скочыць пад колы аўто, ён пасылізнуўся і паваліўся ў лужыну. Вынікам ДТЗ для яго стала несур'ёзна траума ды амаль паўмільёны штраф.

Праз тыдзень паслья здарэньня пачярпелі пазнанію Аляксандру і працаваў сустэрцца. «Калі пабачыў яго жывога і здаровага, то аబяў — такі быў рады!» — кажа Аляксандар. Ён і дагутуяль на можа нарадавацца, што ўсё скончылася такім чынам. Праз два тыдні ён выправіўся ў чартоговас аўтападарожжа, гэтым разам у Швэцыю. Тут яму пашчасыціла, бо шмат хто з кіроўцаў паслья такіх здарэньняў доўга не наважаюцца сесьці за стырно і часта без візыту да псыхоляга ня могуць пе-раадолець гэтых страхі. Але цалкам ад перажытага пазбавіца на змог — схуднеў на трэску. «Самаўпэўненасць нікога да дабра не дадаваць, асабліва на дарозе. Асабліва цяпер, калі на вуліцах усё больш і больш аўто, а за стырном сядзіць і стары і малады. Нават калі ты дасвядчаны кіроўца з шматгадовым стажам, мой выпадак паказвае, што гэта не абароніць ад бяды. Але ў любым выпадку трэба быць звышуважлівым», — такую выснову робіць Аляксандар з уроку, які яму вынесла дарога.

Сямён
Печанко

Два студэнты стварылі электронную энцыклапедыю Беларусі

Студэнт БДУ Аляксей Кульбіцкі ды студэнт Радыётэхнічнага юніверсітэту Мікалай Дзятлаў сканчаюць працу над унікальнай электроннай энцыклапедыяй па гісторыі ды культуры Беларусі. На кожнай краіна съвету можа паахвіцца такім электронным дадзенікам. А пачалі працу над праграмай Аляксей ды Мікалай яшчэ два гады тому, калі сканчали школу.

— Аляксей, распавяждзіце, калі ласка, у чым сэнс стваранай вамі праграмы «Спадчына», што яна змяншчае?

А.Кульбіцкі: «Спадчына» — гэта электронны дадзенік па гісторыі ды культуры Беларусі. Праграма складаецца з разьдзелу «Інфармація», «Экскурсія», «Выявы», «Вайсковая справа», «Літаратура» ды іншых. Тут можна знойдці сціслы курс па гісторыі Беларусі, маты нашай краіны ад часоў Полацкага Княства да сучаснайшіх, шмат эксперыяў, якія распрацаваныя намі, каб заахвочыць беларусаў і замежнікаў бандравцаў на нашай краіне, агледзяць нашыя помнікі архітэктуры. Апроч таго, тут ёсьць аўтаматычны 3D-мадэлі по-

мнікаў архітэктуры. Гэта зроблена для того, каб чалавек, які не бываў, скажам, у Мірскім замку, змог, седзячы за кампютарам, пагледзець яго з усіх бакоў на сваім маніторы.

— Мікалай, наколькі тэхнічна складана было стварыць такую цікавую праграму?

М.Дзятлаў: Ведаце, даволі складана, бо тут ужыты ўсе сучасныя кампютарныя тэхнолёгіі. Па сканчэнні працы мы плянуем выдаць праграму на дысках. Чаму на дысках? Бо гэта зручней за сایт. На сایце будзе паменшаныя здымкі, туды на выкладзеніе вілікае відэа, гукавыя файлы. Ни ўсе маюць хуткасць інтэрнэт, таму гэта проста бессенсно. А праграма займае калі 700 мегабайтаў, таму дыск — самы зручны варыянт.

— Адкуль у вашым юным веку такія тэхнічныя веды?

М.Дзятлаў: Мы развіваліся разам з праграмай. Напачатку, як я цяпер могу сказаць, зусім нічога ні ведалі. Але калі ўзьнікалі нейкія цяжкасці, мы спрабавалі іх вырашыць, вучыліся, дасканаліліся, каб зрабіць гэту праграму больш прылад-

ней для працы. І магу сказаць, што ў нас атрымалася зрабіць добры інтэрфэйс, які будзе зразумельны нават недасвядчаному карыстальніку. У часе працы нам давалася засвойці шмат новага: праграмы Flash, 3d-max, мовы праграмаванняў...

— Аляксей, ствараць гэту праграму вы начаці ў школе. Што стала штуршкі?

А.Кульбіцкі: Усё пачалося з таго, што недзе клясе ў 10-й мы з Мікалаем начаці цікавіца гісторыяй. Гэтаму спрыялі цік-

вия школьнай ўроکі, а таксама нашыя супольнія вандрайкі па гісторычных мясцінах Беларусі. Вандрайчы, мы зразумелі, што таго вось электроннага дадзеніка папросту німа. А здорова было бы яго мец! Вось мы нісьціпіла ў вырашылі запоўніць гэты праграму.

— Аляксей, наколькі я разумею, ствараючы гэту праграму ў школе, вы пераследавалі яшчэ і мэту без экзаменаў паспушціць на ўніверсітэт. І гэта вам удалося?..

А.Кульбіцкі: Напраўды, узын-

клі плюнья перашкоды. Мы хадзілі падаць праграму на ўсебеларускі алімпіяды па гісторыі ды праграмаванні. І калі б мы здали якое прызыўшыся месца, дык без экзаменаў паступілі б ва ўніверсітэты. Але нашае месца было толькі трэцім, першую прэмію здабыла нейкай дзяўчыні з «Ідзялічнай прававільнасці».

— А вы, Аляксей, што новага адкрылі ў здабыці ў часе стварэння праграмы?

А.Кульбіцкі: У часе працы я, можна сказаць, абраў сваю будучую прафесію. Бы калі раней я вагаўся між некалькімі варыянтамі, дык тут плюнья вызначыўся, што хачу займацца кампютарным дызайном ды графікай.

— Аляксей, ці быў у вас іншай дарадца ў часе стварэння праграмы «Спадчыны»?

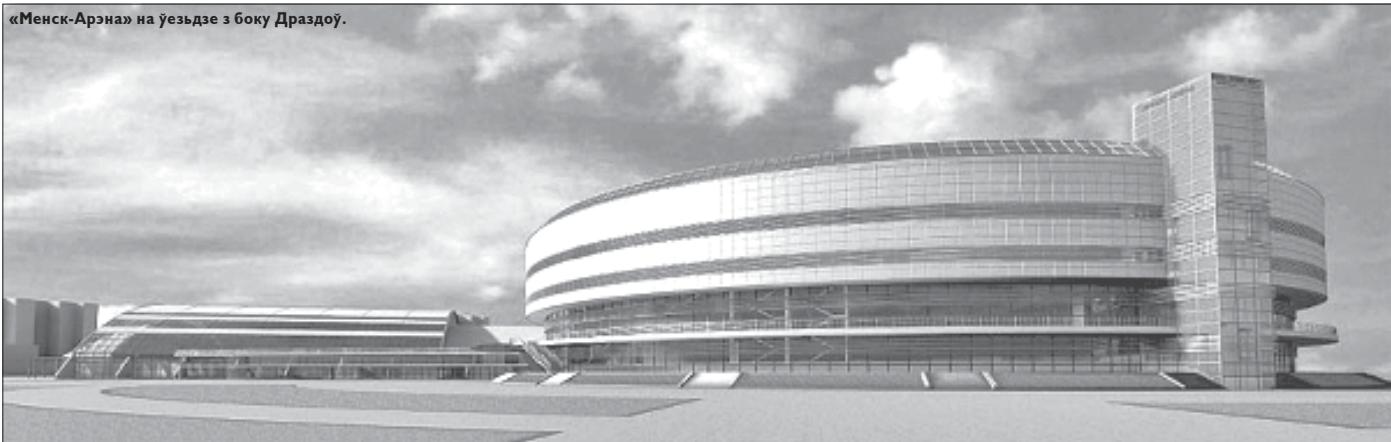
А.Кульбіцкі: У тэхнічным пляне нашымі рэзінэнтамі й дарадцамі былі нашы школьні настаўнікі, а таксама кнігі, якія можна набыць у любой кнігарні. У гісторычным пляне зноў жа дапамагалі настаўнікі, а таксама наші знані письменнік-гісторык Владзімер Арлоў.

— Аляксей, калі чакаць выхаду праграмы ў тырах?

А.Кульбіцкі: Думаю, што мы зробім такі падарунак беларусам да Новага году.

Арцём Багданаў, Беларуская рэдакцыя Польскага радыё

«Менск-Арэна» на ўезьдзе з боку Драздоў.

Патэнцыйны і рэальный новабудоўлі, якія зменяюць аблічча сталіцы.

Менск праз 10 гадоў

Пытаныне стылю новай архітэктуры з улікам гістарычных адметнасціў цэнтру гораду звязана з аўтадамскай задачай для архітэктараў. Напрыклад, у Рыме цяжка будзе знайсці месец для новай будоўлі, каб не парушыць гістарычную панорamu. Побач з Калізэм недарочна будзе выглядзець гмах са шклом і ботонам. Але ў сучаснай практицы ёсць прыклады, калі ў стацічных гарадах (у Лёндане, Берліне і Токіё) гістарычныя пабудовы супадаюць з падседзіямі высокай архітэктурай. Будаўніцтва новых асабовых будынкаў і цэльных ансамблей у такіх гарадах з кожным канкрэтным вынадаку треба аналізаваць.

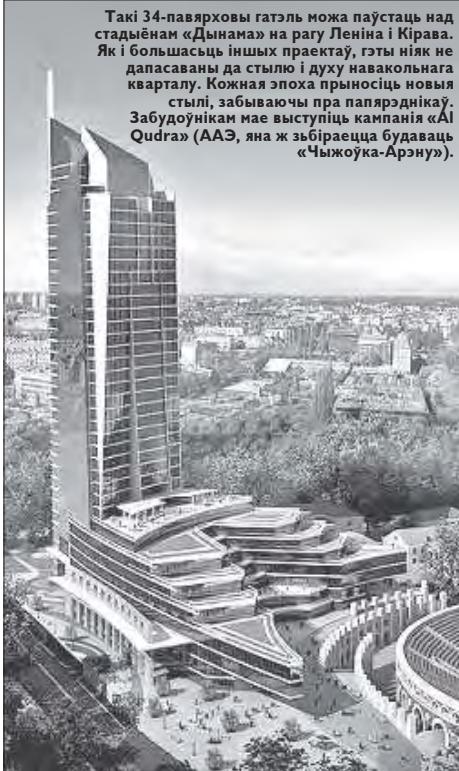
У Менску, дзе ізда паставянае развязаны цэнтру, досьвед сусветных сталіц можа моцна прыдасць. Напрыклад, існуе праблема вэртыкальнага вактару цэнтру Менску, якія б завяршила фармаваные горадабудаўнічага ансамблю Каstryчніцкай плошчы і прылеглай да яе тэрыторыі. Рэзвязаным гэтым задачамі на раз зайнамліўся беларускі і замежны архітэктар. Большасць з іх сходзіцца ў думны, што гэта будзе хмарачос, але канчатковая аблічча ўпакуль не знойдзенае. Перавага Менску перад тым, жа Рымам, што ў новых будынках неабязыкова паўтараць стыль суседніх будынкаў, а таму новы хмарачос чоць на Каstryчніцкай не павінны прыпадабняцца да Палацу прафсаюзаў і Палацу Рэспублікі.

Накуль новыя праекты ў цэнтры беларускай сталіцы ўражаютъ зблысцага на паперы. А таксама звязаныя з ними назвы праектаў: «Ігра Таўэр» (два хмарачосы на Танка), «Калізей» (правоўная назва пірамідка-трынага дому ў непрыкметнай, але даволі блізкай да цэнтра Грушэўцы), «Усходняя брама Менску» (група гмахаў ля Напалеонаўскі), «Голь Сіў» (вялізны спранаваны і гандлёва-забаўляльны цэнтар насупраць станцыі мэтро «Барысаўскі тракт»). Выключчыльне ў гэтым штрагу назваў — новы праект пірамідальнага комплексу ва Уруччы. Яго назва на менин памігальная, але, так бы мовіць, больш прыгутчышнай — «Радзівіл-Хол». Дарочки, кампанія «Гігрыком», што апекуецца праектам, ужо апчасыўвіла менчукой, як на думку архітэктараў, не зусім ўдалым бізнес-цэнтром «Няміга-Сіў».

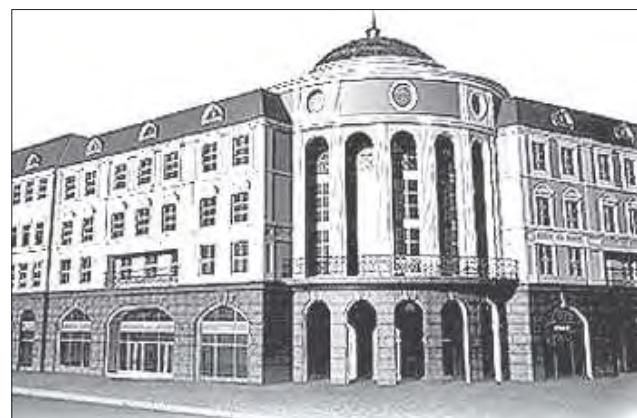
ЛК, паводле

darrriuss.livejournal.com. На гэтым сама блогу знойдзене шмат іншых інфармацый аб новых архітэктурных праектах у сталіцы.

Такі 34-павярховы гатэль можа паўstaць над стадыёнам «Дынама» на рагу Леніна і Кірава. Як і большасць іншых праектаў, гэтыя ніяк не дапасаваны да стылю і духу навакольнага квартalu. Кожная эпоха прыносяць новыя стылі, забываючы пра палідрнікай. Забудоўнікам мае выступіць кампанія «Al Qudra» (ААЗ, яна ж забираеца будаваць «Чыкоўка-Арэну»).

Над Траецкім прадмесцем збудуюць багаты дом у новамаскоўскім стылі. Побач з гэтым будынкам Траецкае канчатковая ператворыца ў квартал непраудадобных цацачных хатак, піша блогер Darrriuss.

Другая чарга пэўдэ-Нямігі паўстае між вуліцамі Гарадак Вал і Камсанольская. Аўтары гэтага праекту — Творчая майстэрня архітэктара Дуневіча. Яны наставяць на мэце аднавіць вуліцу ў яе першасным выглядзе: «Ранейшай Нямігі ўжо ніколі не будзе, — кажа архітэктар. — Яна загінула пад нажом Урбанізацыі ў 70-я гады. Тут часткова захавалася забудова, вось яе і трэба захаваць, спалучыўшы з сучаснымі будынкамі», — кажа ён.

Эклектыка — адзін з праектаў пляцоўкавага гатэля «Кімінскі» (каляж з сайту Бэльгійскага архітэктурнага бюро M. & J. Jaspers — J. Eyers & Partners).

Замест цяперашняга гатэлю «Беларусь» мае падустань новы. Пакуль разглядаеца праект архітэктара В.Крамарэнкі — 50-павярховы будынак, што складаецца з трох асобных аб'ёмаў.

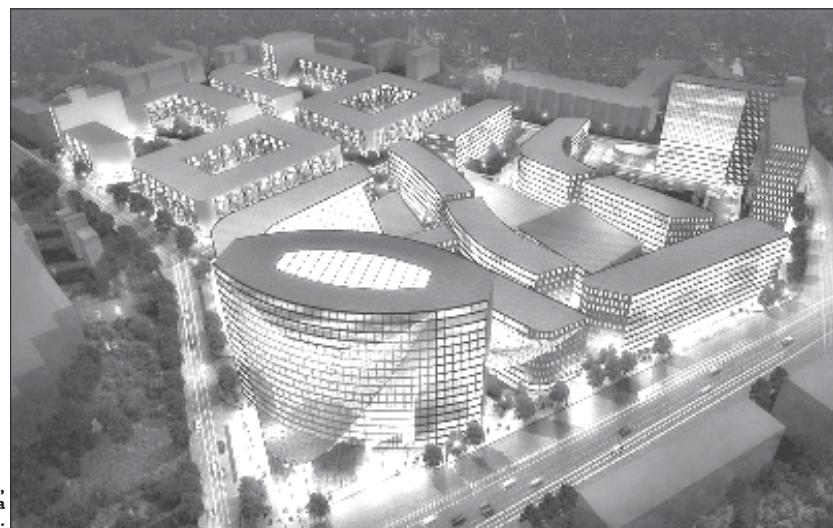
Супэрдараіг 25-павярховы жылы дом падстане калія гатэлю «Плянэт». Тут ён дасканала ўлісаеца ў стыль навакольных будынкаў. Архітэктар: ААТ «Інстытут «Менскграмадзянпраект», кіраунік Валер Рондань.

Праект пазытыўнага разбурэння: на месцы Дому фізкультуры, збудаванага за цара на месцы Замчышча і як і на часі архітэктурнай, ні гістарычнай каштонасці, можа з'явіцца музэйны комплекс. «Менскпраект» прапануе збудаванне з прыростага школы, празь якое можна будзе бачыць фрагменты сядзібнічнага гораду. Акрамя тэррасы для штапицы, пад ямлём будзе экспазыцыйны залі. А калі ўпадзення ў Свіслоч будзе выведзенae з калектара і адноўленае рэчышча Нямігі. Тым часам паміж праспектам Машэрава і Ракаўскім прадмесцем можа быць адноўленая забудова XIX стагодзінні.

Ад дзвюх круглых вежаў «Ітэра Таўэрз» вуліцу Танка можа ўратаваць хіба сусветныя финансавы крызіс. Праект падмаскоўнага бюро «Цэнтрпраект».

Аманскі праект забудовы кварталу між Кісялёва, Чырвонай і Варашэні — месца цяперашняга трамлейбуснага парку. Праект бюро Chapman Taylor.

Музэй з прывідам замуруюць

Філіял Нацыянальнага музэю ў Гальшанах празь месяц будзе зачынены. Праз аварыны стан кляштару, дзе месціца экспазыцыя.

Кажа Часлава Акулевіч, за-гадыца музэю: «Загад ужо ёсьць. Будынак будзе закансэр-ваваны. Заб'юць вонкы, а мо і замуруюць. Будынак кляштару знаходзіцца ў аварыйным ста-

не і існуе праўдзівая небяспека, што ён абрыненца. А срод-каў рапарараваць — гаворка ідзе пра мільёны далараваў — німа. Музэйны персанал пойдзе на біржу працы».

Руины Гальшанскага замку.

Францішканскі кляштар, дзе месціца музэй.

БІТОР БУРЫ / LIVEONLINE.BY
ІСТОРИЧНАЯ ФОТОГРАФИЯ

спраўнага завяршэння працы прынеслы ахвяру — замуравалі ў адну са сценай жанчыну. Ступль людзі шмат разоў бачылі здань у аблічы кабеты, што ходзіць па калідорах кляштару, а таксама чулі енкі ды дзіцячыя крыкі, якія дамітаюць як бы ніадкуль. Укосным доказам гэтай легенды служыць той факт, што калі ўжо ў нашы часы рэстаранаты пры разборы лёху выпадковы пабурылі кавалак сцяны, у якім быў знойдзены шкілет.

Нацыянальны музэй зачыніся свае філіі — засталіся толькі самыя знакамітыя: Мірскі замак, сядзіба Ваньковіча і г.д. Мясяцавія

лады, у сваю чаргу, можа, і зацікаўленыя ў аднаўленні музэя, але я ня маюць такіх клясальных сродкаў на рэстаўрацыю.

«Шкада — без паветра і руху наведнікаў кляштар рассыплеца яшчэ хутчэй, — дадае спадарыня Часлава, — але, на маю думку, выйсьце ёсьць — трэба ўключыць рэстаўрацыйны кляштар у інвестыцыйны плян хая б на 2010 год, або ўзьміць гэтае пытаньне перад парламэнцкімі сходамі».

Кажуць, што кляштарныя муры трываюць дзякуючы злосці замураванай жанчыны. Ці ўратуе адна тая злосць?

Павал Касцюковіч

Новая Ўсходняя Эўропа

У Польшчы пачаў выходзіць часопіс Nowa Europa Wschodnia, прысьвечаны краінам былога ССР (за выніяткам Балтыйскіх). Польшча цікавіца, што адбываеца за яе ўсходні мяжой, мусіць, таму, што заходняя нядаўна зыніклі. Нигледзячы на прэтэнзію ўсходніх усеахопнасці, рэдакцыю ўсё ў больш вябяць найбліжэйшыя суседki — Беларусь і Украіна, ладнай палова часопісу прысьвечаная менавіта ім.

У нумары з беларускага матэрыялу: артыкул Андрэя Ліховіча «Дынастыя Лукашэнкі», «Зімля пакутніка» (Кірыла Пазнянкі пра Курапаты), урывак з раману Артура Клінава «Малая падарожная книжка па Горадзе Сонца», разнага гісторыка і сацыёлага Тымаші Снайдара аб суплёнце беларускай, украінскай і польскай гісторыі, «Касмічная «Троіца» — пра новы альбом фольк-туру.

Падалей ад штампу «апошняя дыктатура Эўропы», які так непрыгожа аслані ў палікам іншай галіны беларускага жыцця. Вядома, нязвікла бачыць побач з эўропейскімі на творы Клінава і Акуніна, але так вужо выдадзены Чубат!

Лявон К

с. 500 ас.

Срод усіх відаў грамадзкага транспарту яны ўпартара выбіраюць трамвай. З двух сонцаў — от хоць ты што! — яны аддаюць перавагу таму, якое ў калюжыне. Да за-быцця сябе захапляюцца сънегам. А яшчэ — разлапістым клёнам. І ружай. З усіх стыхій яны трываюцца пазіі.

Людзі, якія дыхаюць вершам, — застадлі. Адзін з іх — Аляксей Чубат. І пасэдка ў трамвай для іх — хапатлівая пошукі. Каханай? Бацькаўшчыны? Стой, мая душа, не ляці, пачакай...

Пачакай... Я матляўся па рэйках чужых,
Я знямогся, шукаўши
Вагон для дваіх...

А вершы «Уцякае старэча-зіма...» і «Дзень-ноч сакавік» — акно просіцца ў школынкі чытанкі. Святочна, як пасля ѥўплага дажджу, непасрэдна-вясёлкава, аж карпіць хутчэй апнунца ў будучай вясене. Віват, яшчэ далёкі сакавік! Віват, ужо выдадзены Чубат!

Лявон К

У выдавецстве ЭГУ выйшаў з друку першы ў беларускай гістарыграфіі гадавік антрапалагічнай гісторыі «Homo historicus» пад рэдакцый Алеся Смаленчuka і пры ўдзеле Ірыны Дубинецкай. Яго канцепцыя прадугледжвае аднаўстванне мінуга з прэспэктыўныя чалавечага вымрэння гісторыі. Свеасаблівым эпіграфам гэтага выдання можна лічыць слова Марка Блэка: «Прадметам гісторыі з'яўляецца чалавек».

Па словах рэдактара гадавіка, доктара гістарычных навук А. Смаленчука, «гаудары большасць матэрыялу імкнуліся за палітычнымі, культурнымі, вясенными падзеямі мінуга ўбачыць і зразумецца». Чалавека беларускай гісторыі, выязваліць яго з палону «стэрэатыпу і генэралізаваных схемаў». Гэта, даречы, стварае зусім іншую перспектыву для разумення мінуга...

Срод матэрыялу гадавіка прыцягвае

ўвагу праблематыка культурнай і калектульнай памяці, гісторыя науки, вусная гісторыя, гісторыя сям'і.

Асобнымі блёкамі прадстаўлены матэрыялы, якія адлюстроўваюць падзеі Другой сусветнай вайны ў гісторыі памяці беларусаў. Палікаў, неміцаў і літоўцаў, а таксама гістарычная біяграфістыка, адметнае месца сроду якой займаюць даследаваныя пачатку науковай дзеянасці гісторыка і этнографа Мітрафана Даўнтара-Запольскага. Сядр аўтараў — наукоўцы з Беларусі, Літвы, Польшчы, Чэхіі, Нямеччыны.

Гадавік з'яўляецца адным з першых «друкаваных вынікаў» дзеянасці Інстытута гістарычных даследаванняў Беларусі Эўрапейскага гуманітарнага ўніверситету.

Кацярына Радзіко

НОВЫЯ КНІГІ, ДАСЛАНЫЯ Ў РЭДАЦКҮЮ

Правілы беларускай арфаграфіі і пунктуацыі. — Менск: Нацыянальны цэнтар прававой інфармацыі Рэспублікі Беларусь, 2008. — 144 с.

З'явіліся новыя правілы беларускай мовы, абавязковыя з 1 верасня 2010 году. Стваральнікі гэтых правілаў выхадзілі з таго, што «бесьперыпныя разыўцы ёсць і ўдасканаленныя мовы... выклюкае неабходнасць удакладніць правапіс, прыводзяць яго ў адпаведнасць з сучаснай мовнай практыкай». А таму, што беларускі правапіс «ку значнай ступені пабудаваны на фанетычным прынцыпе, асабліва дучувальны да зыніў мове,... ён таксама павінен пэрсыдядычна ўдасканалівацца». Ці не намёк гэта на магчымасць далейшых рэформаў?

Прынамсі, у назыве дэяржавы «Вілікое Княства Літоўскі» цапер ужо ўсё слова можна будзе легальная пісаць зялікай літары (с. 47).

Міячкоўская Н.Б. Мовы і культура Беларусі: Нарсы / Беларускі дзяржаўны ўніверсітэт. — Менск: Права і эканоміка, 2008. (Acta Albaruthenica, Сэрыя «Моваведы Беларусі»).

Аўтар камплектнага рэпрэзентату малараспрацаваны кірунку беларускай лінгвістыцы. Разам з тым пазыцыя філалёгія вельмі нейтралічная, яна

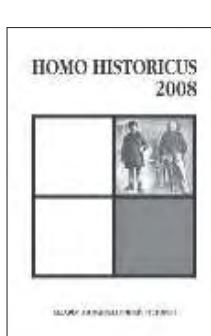
наўмысна ставіць сябе па-за беларускім драматызмам. Ніна Міячкоўская салідарызуецца з наступным выказваннем аднаго з найстыхійнейшых беларускіх лінгвістаў сучаснасці Віктара Марытнава: «Дээкларатыўны тэзіс аб tym, што кожная нація мае свае спрадвечныя ўзаемадавальняныя культуры і мовы, не адпавядае рэчайсцасці. Агульнаядома, што большасць сучасных нацый, якія маюць сваю арыгінальную культуру, карыстаюцца мовамі, што ўзынілі ў лоне чужых этнасаў».

І далей: «зразумевы, што зберажэнне сваёй спрадвечнай культуры — факт пазытыўны, але ў рэальнай гісторыі чалавецтва ён хутчэй выключычны, чым правіла».

Але ж у беларусаў ёсьць што зберагаць. Этымалагічны слоўнік беларускай мовы. Т. 12 / Укладальнік Малько Р.М., Цыхун Г.А.; галоўны рэдактар Цыхун Г.А. — Менск: Беларуская наука, 2008. — 366 с.

Працы ўнікальнага выдання. Чарговы том слоўніка ўтрымлівае этималагічны анализ словаў на літару С — даследуеца гісторыя развіцця лексікі і леўкі, сучасныя і сучасныя звязкі з іншымі мовамі. Папярэдні том выйшаў у 2006 г.

АДЗ

«Homo historicus»

«Homo historicus». — Вільня: ЭГУ, 2008

Вагон для дваіх

Чубат Аляксей. Глініны чалавек. Вершы. — Менск: Галіфы, 2008. — 73

Якую краіну развалілі

У новым беларускім фільме ідэйная камсамолка не паддаецца спакусам дэмакрата.

10 кастрычніка ў «Доме кіно» адбылася ціхая прэм'ера новай беларускай карціны, якую лястась урачыста афіша Замітала.

«Пакуль мы жывыя» Сяргея Сычова — гэта двухсерыйная тэлесізійная мэліядрама пра «страгічную эпоху» распаду Савецкага Саюза». Дзеянне не адбываецца ў беларускай глыбінцы.

Галоўная геранія (Юлія Кадушкевіч), якая рыхтуе да прыму ў камсамол, адразу выйдзе сваю ідэйную падкаванасць. Вольга рвеша ў арганізацыі маладых камсамолісту, гарнірца матуці, які пацярпела за праўду ад партыйнага сакратара — і дакаре дзекабрыстаў за здроду сваю смалюю.

Прывітыўную дзяўчыну падтрымлівае камсамольскі сакратар (Дзмітры Арлоў), які стає да перадажэнікам. Карней ладзіць аназыційныя мітынгі пад бел-чырвонабелым сцягам, ганьбіц рабочага,

які рэжа праўду-матку пра «апіўхай», якія развалілі Савецкі Саюз», і — сама страшны грех — публична паліць партыйныя белет.

Апошнія геранія ня здолальная драваць. Яна нядоўна пахавала бацьку-камсамоліста (Віктар Манаеў), які засіліўся, на вытрымашы антысаўецкага шалу. Дзяўчына кідзе лобага, на якога ўсе адкрылісь вочы, заставеца цнотлівай, выкладае ў школе расейскую мову.

Але мужчына, які паланіў сінае срэдзі, падае яшчэ болы. Ін іде ў друтуры, кіру, а калі «малада да дэмакрата» адкідае народ, беспрынципна пінала дадавака бізнес.

Вольга ўё ѿпішэ любіць Карнєя, але не прыме дэмакратычных махлярстваў і заліпнану Карнєя, які аханіўся з сакратарскай дзячкай дзеля кар'еры. Яна згодна працаўца прости настайшніц, санітаркай — і цыркіўна чакаць, пакуль беднасць на случаніх іх назашыдзе.

Дзяўчына мішанка: у беларускай правінцыі вісіць лёзунг: «Наша мэта — Эўропа», бел-чырвона-белая апазыцыянэрка выступаюць выключна з чысцоткай расейскай мове, а антыкамуністычна чыноў-

ніца ўрачыста засядзе пад партрэтам Леніна.

Архаічны сюжэт (складзены пры канцы 1990-х) і нягледзяч рэжысюра ня здолальная схаваць некалькі важных момантаў. На тле «Глыбокай пілі» і «Пічыт Айчыні» — «Пакуль мы жывыя» глядзіцца піздзуром з уміям жанравага прыналежнасцю. А беларуская акторская школа — заслугіваете самі цепшыя словаў. Генадзь Гарбук і Віктар Манаеў — бацькі герояў — з пранізлівай-прычынай вачымы. Віктару Манаеву няўтрупу ў ролі занятага камсамоліста — але ён застаецца актограммай наўвышэйшага рангу.

Малады акторы Алесе Пухавай і Юліі Кадушкевіч зъдзілі сваю неімаверна арганічнасцю. Юлія Кадушкевіч (якай здымалася ў Кананікаву ў «Колеры хаканія») — увонгутку зъдзейсніла немагчымася. Ейная геранія застаецца абаяльнай, пераканаўчай і жывай — нягледзіцца на фальшыўныя дэкарапы, разгубленая-вулю рэжысюру й старчую настальлю па савецкім часам.

Але апаніць гэта гледачы могуць толькі ў першай сэрыі. Другая сэрыя, на якую не хапіла помсыльгава антыдэмакратычнага матэрыва, дзеўнічае, як гарантавае снатворнае.

Андрэй Расінскі

Клімковічу-ўнуку — 50 ужо

21 кастрычніка споўнілася 50 гадоў пісменніку Максіму Клімковічу. Беларускаму чытачы ён падае як аўтар п'ес «Вітаўт», п'есы «Сыягота Георгія», «Чорны квадрат», дэктэктывных аповесціяў і раманаў «Спінэр съмерці», «Інкі, альбо Астатні

наезд на Літву» (у саўтартстве з Уладзіславам Ахроменкам). Максім Клімковіч паходзіць зь пісменніцкай дынастыі: ягоны дзед Міхаель Клімковіч напісаў слоўы для Дзяржаўнага гімні БССР, бацька — Алесь Махнach. Клімковіч, як і дзесятак іншых літаратаў зь Беларусі, шмат піша для расейскага чытачата: большыя з востек дзясяткі кніг выдадзенымі у Расіі. У асноўным гэта трэйлеры і сценары.

retshyz.livejournal.com

Музыка Беларусі XIX стагодзьдзя

Ад «Гарэліці» да хору анёлаў.

ры Антонія Радзівіла «Файста». Але, як піша ў прадмове да дыскі прафесар Вольга Дацэймана, усе гэтыя творы лячыць самае галоўнае — эпоха Рамантызму.

Бьянка

38 замков,
Go-Records,
2008

Складанка, спрадусаваная заснавальнікам «Рок-Каранацы» Юр'ем Цыбінам і ўдзельнікам «Сузор'я» ў Ладзізерах Пуцынскім, падыходзіць пад візантыйскіе «музычныя ёнцыкляізідыя». На двух дыскіх прадстаўленыя вядомыя творы (як ях же без «Палінезіі» Агінскага) і кампазыцыі, зусім не вядомыя шырокай публіцы. Як «Мазурка» дзячкі Вінцэнта Дунін-Марцінкевіча Камілы ці «Палінезіі 1837 году» доктара мэдыцыны Карабля Ельжбеты. У тых часах мала што працягучала з гэтым творам на Радзіме — большасць творчыц працавалі за мяжой: аўтар «Беларускага вясеслі» Антон Абрамович большу частку жыцця праўвёў у Пецярбургу, Мечыслаў Карлоніч лічыўся адным з самых аўтарытэтных музыкантаў у Польшчы, Антон Радзівіл паказаў свае творы борлінскай публіцы, якожуць ўжо пра Міхала Клеафаса Агінскага і Станіслава Манюшкі, прызнаныя па ўсім сусвете. Усяго на дыскіх 36 твораў трываліцца кампазытараў у выкананні самых яркіх сучасных выкананіц — вакаліста Віктара Скарабагатава, Тамары Пічылскай, піяніста Ігара Алоўнікава і Ганны Каржанецкай, скрыпача Лівы Гарэлікі. Тут прадстаўленая ўся разнастайнасць жанраў і тэматыкі — ад вясёлай «Гарэліці» на словаў Яна Баршчускага да хору анёлаў з огл-

Дзяўчо з «попкай-кранікам»
пракуральным голасам съпявает:
«Господзі, спасі і сахрані!»

Абсалютна бяздумная, бязглаздая і бессенсійная музыка, зробленая з галавой ды пададзеная ў прыгожай абгортцы «расейскага народна ёнэні». Каля яшчэ Яна Лапіцкага была ў айбіме беларускіх эстраднікі, якія творчышчы зусім не выклікалі эмоцыі — ані пазытыўных, ані негатыўных. Але, калі расейскія праудасяры загарнілі ўе ў аднаведную вокладку — уражаныя звязаліся. Іх можна ахаркатаразаваць словамі з якіх песьні: «Мазафіка». Гэта тая самая жуданская расейская пісня з наётам паҳабайні глемурнасці. Каля дзяўчо з «губкамі-банікімі, попкай-кранікамі» (гэта ізноў пісціца з якіх песьні) пракуральным голасам съпевае: «Господзі, спасі і сахрані!» і круціц гойдуй. Разухабісты карчомны гармонік, устаўлены да месца і на надта, робіць безгустоўшы абласлатнай.

Ведай свае грошы

Калекцыяна спадчына Вялікага Княства. Малы — Граворы — Манеты — Гіянаты. — Мінск: вyd. Г.Л.Логвіна, 2008. Аўтарскі калекцыю: Да.Гулепці, Р.Галоўчанка, А.Грэйніка, Ю.Дзенінска, А.Крываручка, С.Лак, Р.Равіка, У.Юргенсон. — 177 с. — 500 ас.

шыраны каталёг з прыблізімымі цэнтрамі на беларускім рынку.

Прадстаўлены даследаваны беларускіх нумізмату па літоўскіх манетах Аляксандра Казіміравіча і Жыгітана Старонга, палацовых фальшымах літоўскіх манет, літоўскіх барадзікаў 1660—1661 гг., і вытворчасці манет (малюнкі двароў). Чытага зіцівайць таксама неімаверна зічкі «Цікавыя факты», пададзены ўсе на кожнай старонцы абрэзкі мініяцюраў (малюнкі двароў), каралеўскія прыўлейкі і іншыя падзеі, звязаныя з вытворчасцю манет на землях ВКЛ.

Трэці раздзел кнігі прысьвечаны першымі манетам і гравюрами, што звязаныя з ВКЛ. Гэта першая спроба сістematyzаваць цікавыя археалагічныя звесткі з беларускіх земляў. Першы раздзел кнігі прысьвечаны манетам і гравюрами, што звязаныя з ВКЛ. Гэта першая спроба сістematyzаваць цікавыя археалагічныя звесткі з беларускіх земляў.

Пры канцы кнігі пададзеныя парады — «Мані ў інтэр'еры» — але правильным раззвітвіннем, даглядзе і захоўваныя старажытных манет і гравюраў.

Другі раздзел кнігі прысьвечаны манетам, што абарачаліся на землях Беларусі ад часу Ягайлы да апошніяго караля Рэчы Паспалітай Станіслава Панятоўскага. Зынепечаны

дзяржавных замоў, а канчаткова разыталаіся насыля таго, як Ігар Дабралюбай агучыў жаданне экранізаціі «Жоўтыя писоны» Быкаў. Незадоўга перад юбілеме Калегіі ў спраўах інтелектуальнай уласнасці Вярховнай Суду вынесла прысуд: аўтарскі права Ігара Дабралюбовіча на кінафільму, звязаны ім падчас працы на «Беларусфільме» ў 1964—1995 гадах, не прызнаўца.

Радыё «Свабода»

Сумны юбілей аўтара «белых Росаў»

Свой юбілей аўтар культавай стужкі адзначае амаль у бездапаможным стане — пасля перанесеных двух інсультаў ён не ўстае з ложкі і не размазліве. Ад саўдозы 1990-х адзін з самых прадуктыўных за савецкім часам рэжысёраў быў сышаны ў запас. Яго «заперлі», не даючы

Аляксандар Растопчын

Роднае,
Rastopdesigns
Records,
2008

З прысьвечанынем Мулявіну.

Куклы

Кайф, West
Records,
2008

Глудзоў няшмат, але скляпана па законах жанру.

Тое, што робіць «Куклы» даўно ўжо можна лічыць музыкай са знакам якасці. Іх новы альбом дае падставі для захадаў пасля ўспеха «Легенда», але яшчэ мае песьню з прэтэнзіяй на хард-коравы гімн пакаленіяў «Поколение NEXT». Усё гэта зміцрана фірмовым назойлівым-энергічным гукам ды чытанкаво-вакалам Sanki, што, як заўважыў сам вакаліст у песьні «Мікрафон», «маладзее з кожнымі альбомамі». «Куклы» засведчылі, што яны на толькі дадаў новых фарбаў. Яскравая музычная праца, выкананая на найвышэйшым узроўні.

Сяргей Будкін

Школьник разбіўся на «Додж» з сваёй дзяўчыной

Аўтамабіль «Додж Стратус», якім кіраваў без праву вучань 11-й класаў стацічнай школы, пераклусіў пры ўезьдзе на плошчу Бандаров з боку вуліцы Багдановіча. У выніку ДТЗ загінула малады чалавек 1990 года нараджэння і дзяўчына 1987 года нараджэння, якія былі ў машыне. Кіроўца змесца здароння ўцёк. Вядома, што гэты юнак ужо двойчы прыняўваўся да адміністрацыйнай адказнасці за ўзду ў г'янім выпадзені.

Трагедыя на Валгаградскай

У выніку атручвання чадным газам у Менску загінула сям'я падпілкоўніка міліцыі. 19 кастрычніка ў дому на вуліцы Валгаградскай знайшлі трупы мужчыны, 1968 г., ягоны жонкі, таксама 1968 г., і іхната сына, 1992 г. Мужчына быў у ванніе, жонка і сын глядзелі телевізор. У кватэрзы таксама быў знайдзены мёртвы сабака. Справа была ў забітасці выпадковых трубаў у выніку капромунту.

Махлевалі з аўкцыёнам па продажы нерухомасці

У Гомелі пры атрыманні хабару памерам 160 тысяч доляраў артыстамі трох грамадзян, сродкі якіх — альтынкызіны кіраўнік і старшина ліквідацыйнай камісіі адной з фірмаў. Каб атрымаць сродкі для разыўкі з крэдыторамі, нерухомая маёмасць фірмы-банкрута — крама ў Гомелі плончай 120 кв.м. — была выстаўлена на аўкцыён за 100 млн.рублёў.

«Яны мелі сваё ўяўленне аб аўкцыёнах: даследкова аднаго пакупніка — такога, які заплаціць им за тое, каб гэты аўкцыён выйграць. Арганізацію перамогі ацанілі ў 160 тысяч доляраў ЗІПА», — зазначылі ў КДБ. Прадаўцы забісяпечвалі прысутнага яшчэ аднаго фармальнага пакупніка, каб тарті быў прызначаны спадрэдным. Ахвотным роўнінам ўзял узелу аўкцыён пад рознымі падставамі адм'яўлялі.

Міліцыя перапрасіла маці 9-гадовага хлопчыка

Выклик у міліцыю дзеўзігдагава жыхара вёскі Верамікі, што на Чэркаўшчыне, Яўгена Герасімава ў связі з расцьледаваннем справы выбуху ў Менску 4 ліпеня атрымаў гучныя розгаласы СМИ.

У школе пацьвярджаюць, што ўчастковы дашытваў яго бяз маці, але ў прысутнасці сацыяльнага педагога. Паводле маці хлопчыка Алены Бальшаковай, начальнік

чэрыкаўскага аддзела міліцыі Аляксандар Райкоў праз тэлефон выбачыўся перад ей і сказаў, што да яе сына няма прэтэнзій.

Складарына Бальшакова лічыць, што яе сына цукалі, бо яна брала кнігі да Менску па ягоным пашыпні. З і 4 ліпеня яна й сын гасцівалі ў Заслаўі.

Блогі на catholic.by

На сایце Касцёлу ў Беларусі зявіўся блог. Сярод аўтараў — вядомы беларускі тэолаг і філэзаб Петра Рудкоўскі ОР, ссыятар з Пінскай дыяцэзіі Андрэй Рылка, а таксама Андрэй Расінскі, які вядзе томатычны блог «Кіно вачымі хрысьціяніна».

I «Мурку» можа

«Эта проста жарт — альбому крымінальных сінегубаў я не плянуў», — сцвярджае Алец Камоцкі, які, падчас канцэрту 8 кастрычніка прызначанага ў малай залі КЗ «Менск» беларускамоўны варыянт «Мурку» — адмысловага гімуна расейскага крымінальнага сцвята:

Рантам мы адчулі — нас мянты прэсуюць
Зуб за сто — у бандэ стукаюць
Але ён нарвецца, не ссыці мне змесца
Прычакае піку ў левы бок...

Зрэшты, існуе меркаваныне, што «Мурка» першапачатковая ні мела крымінальнага характеру, і была створаная 80 гадоў таму адскім пастам Якавам Ядавым. На гэтым Алец Камоцкі сваё эксперыменты з блатнай лірыкай мяркую скончыць, стварыўшы наступны альбом у стылі боса-нова.

Украінцы скупляюць золата

Падышыпаны інтарос да золата спраўаваны зынажонем даверу да дыяцэзіі і нежаданнем грамадзянінам інвеставаць у акцыі, якія апакін часам абісцягніваюцца. Тым часам, аўтамату гэтага капітабонага маталу вырас у 4 разы ў парадкаванні з мінулым годам.

Павыкідаю ўсё!

Выда на тое, што бубнчу The Beatles Рынга Стару абырдзіў назаліяніні шанавальнікі ягонага таленту. У звязе з бробленай на свай афіцыйнай інтэрнэт-сторонцы, Рынга паведамляе, што лісты і рочы, якія будзіць дасланаі яму пасля 20 кастрычніка, атрымліваць ў сметніку. Адна з прычынай таго ўчынку, плюна, хаваецца ў тым, што Стару надакучыла бачыць рочы з уласнымі аўтографамі, якія прадаюцца на сایце eBay.

МВ; Алец Бондар
паводле TUT.by, ЯС,
ЛК, паводле БелапАН,
«Звязда», радыё
«Свабода», «Делю»

I хто пасъля гэтага айтсайдэр?

«Зніт» — БАТЭ — 1:1.

Колькі ўжо сарказму і іроніі было ў расейскай прэсе па выніках лёсаванья, калі стала вядома, што ў супернікі да «Зніту» ў Лізе чэмпіёнаў патрапіў барысаўскі БАТЭ. Нашым хлопцам многіх ўсходніх «аналітікі» не пакідалі надзеі наўратыць на адзін станоўчы вынік у группе. А пакуль маем тое, што на экваторы групавога турніру БАТЭ апярэджае ў турнірнай табліцы чэмпіёна Рэспублікі. Прычым, аблалотна па справе.

А пасля гульні ў Піцеры ўговуле ўзёнікла незразумелася пачуццё, ці то віншаваць беларусаў зі нічай, ці засмучацца ўпушчанай перамогай.

Варта адзначыць, што «Зніт» перажывае на лепшыя дні. Пераможца леташняга Кубку УЭФА прайграў два стартаваў матчы Лігі чэмпіёнаў, у чэмпіянаце Рэспублікі страчаныя шанцы стаць чэмпіёнам, толькі шчасльві зъбег абставін можа прынесці мэдалі. А яшчэ аблінавачванчыне ў подкупе матчай з «Баварыяй»...

Галіндзкі трэнэр рассейцаў Дзік Адвакац напярэдадні сустэрэны прызнаваўся, што ягоная каманда будзе гуляць у абарончы футbol. Але хто яму верыў? У звязу з «Знітам» знайшлося месца адразу трох нападнікам. БАТЭ ўсё яшчэ ўспрымалася многімі як клуб узроўню першай расейскай лігі.

У значайнай ступені піцеры — каманда настрою, калі ім удаецца забіць хуткі гол, то спыніць «Зніт» цяжка. Тому галоўнай задачай на першую палову гульні было не прапусціць. А зрабіць гэта не такая ўжо і лёгкая задача. Герой мінулага першынства Эў-

ропы геніяльны Аршавін раз за разам ствараў небясьпеку ля нашых варот. Ды добра было, каб стараўся ў атаках адзін Аршавін, увесе «Зніт» быў нацэлены на чужыя вароты. Трашчалі штангі і папярэчкы, Верамік. Узракі з'яўляліся, што мячу няма ўжо куды дазваща, а галікір адбіваю іх.

Як і ў матчы зь «Ювэнтусам», БАТЭ пакідаў узражаныя цласна-га каляктыву, а не каманды раздробленых зорак. Нават мильнуга думка, што на дадзеным этапе барысаўскі клуб выглядае мацней за зборную. Самае цікавае, што гульнявы мэханізм хлопцаў Ганчарэнкі аблалотна не ламаюць замены, а толькі ўзмініаюць гульню. Пра Няхайчыку ўжо скажана, а буй жа яшчэ Сівакоў.

Ганчарэнка таксама ўразіў: ужо пры нічыйным ліку ён замяніў падбаронцу Крыўца на нападаючага Мірчава. Найбільш падкрэслівачы, што яго задаволіць толькі перамога.

Апошнія хвіліны запомніліся стомай на твары Аршавіна, які ўвесе аддаўся гульні і ўжо ня мог выцісніць яшчэ нешта з сібе, а таксама слаламнымі флянгавымі праходамі ўсё таго ж жывёльца Няхайчыка. Хай у Паши ў тым моманце і на ўжо атрымалася, але на колькі лёгка ён адараўся ад абаронцаў «Зніту».

Апэратор на вір-лёхі злавіў сумны выраз твару старшыні «аз-прому» Аляксея Мілера і губэрнатаркі Пецярбургу Валянціны Матвяенкі.

Асобнага слова заслугоўваюць беларусы, якія дабраўся да Пецярбургу. У многіх з іх у руках былі бел-чырвона-белыя сцягі.

Зыміцер Панкавец

Харчаванье беларусаў у XX стагодзьдзі

**Заканчэньне.
Пачатак у №38, 2008 г.**

Трыюмф сталовак

У 1960-я ў БССР канчаткова перамагло грамадзкое харчавяньне. Але тады ж адбылося рэзкае паніжэньне кухарскага мастацтва — сышлі старыя прафесійныя кадры. Рэзка паменедзелю кухараў-мужчынаў. А новую «жаночую» генэрэцыю наувачылі

такім чынам, у разыўкі състэмы харчаванья ў Беларусі з другой палове ХХ ст. сышліся тры тэндэнцыі — разывцьцё ды пашырэньне савецкай кухні, рэшткавае захаванне і частковая кананізацыя асобных кампа-нэнтаў нацыянальнай кухні, пра-нікненне глябалізацыйных уп-лыўваў.

Адной з характерных рысаў савецкай кулінарыі 1950—1970-х стала відавочная перавага мясных страваў у мэню. Расейская кухня, на базе якой узынкала савецкая, практична ня ведала мясных страваў на «другое», таму ў мэню становілі і рэстараціі увайшлі заходнёевропейскія катлеты, эскальёны, біфштэксы, шницэлы, лягнеты, рулеты ды выбрабы з фаршу. Гэтая стравы сталі «савецкімі».

Спраўдным правалам было гатаваныне рыбы. Акія́нчная рыба захоўвалася ў заморожаным і брыкетаваным выглядзе часам 10—15 гадоў. Наймасле яе прыгатаваныне ўсталоўках выклікала адмоўнае стаўленне да рыбных страваў, найперш у маладога спажывца, прызываенага да мяснога харчавання.

Яшчэ адна наўаціца — зъяўленыне на беларускім (і ўвогуле савецкім) стала поруч з традыцыйнымі саленінамі, марынадаў і кансэрваванай гародніны. У менскіх гарадзенскіх і віцебскіх кватэрах гаспадыні, разам з сваімі мужамі, у канцы літа і пачатку жнівня

чатку восені зауважну частку вольнага часу аддавалі хатняму кансерваванню. Аб'ектыўнай падставай стаў хранічны дэфіцыт съезжых прадуктаў у савецкім гандлі. На сёняня ж гэтая звычка працягвае існаваць у Беларусі як дачна-гарадзкая традыцыя.

У 1970—1980-х рр. пашырлісі қаралғанда сінімділік көзінен азайып, ал оның орталықтандыру тәжірибелерінде көбінесе өзіншілдік жағдайларда қолданылған. Олардың көбінесе мемлекеттік мәдениет жағдайларында қолданылған. Олардың көбінесе мемлекеттік мәдениет жағдайларында қолданылған.

Калгасныя рынкі ў буйных гарадах зрабілі для беларусаў даступнымі ў сэзоны гародніну і садавіну з паўднёвых рэгіёнаў ССРР. Усходніх сухофруктыва ды арехі ўйваці ў гарадзкі рапыён адносяні забыслечаных людзей. Узінкненые новых гандлёвых плошчаш, дзе прадавалі харчы лепшай якасці, па вышэйших, вядома, коштах, чым у дзіржавных крамах, адплюстроўвалі гэтую тэндэнцыю. Найбуйнейшым у краі стаў крыты Камароўскі рынак, адчынены ў 1981 г. Плошча гандлёвой заля складала 13 тыс. кв.м.

У цілому споживання прадуктів харчування у Біларусіросло вельми хуткім тэмпамі. У 1972 г. паparaўнанні з 1960 г. беларусы сталі спажываць мяса ў 3,5 разы болей, рыбы — у 2,5 разы, малака і молочных прадуктаў — у 3,2 разы, сиру — амаль у 5 разоў. Расла колькасць і насельніцтва

— у 1974 г. Беларусь нарэштэ дасягнула даваенага ўзроўню — звыш 9 млн. чалавек. За два дзесяцігоддзя (1960—1970-я) колькасць насельніцтва вырасла на 1,4 млн. чалавек, ці на 18,5%. Такім чынам, рост узроўню спажывання так ішак значна апірэдківаў рост колькасці насельніцтва. Усё ж аднонасная беднасць беларусаў прайяўлялася ў тым, што харчовыя прадукты складалі звыш 50% краёвага тавараабороту — 51,1% у 1960 г. і 53% у 1972 г. Абсалютным лідерам тут былі культаўныя для савецкага чалавека мяса і кілбаса — 8% усяго тавараабороту! Абутак, да прыкладу, складаў 5,7%, а ўся вонката — 10,5%.

Прынцыпавай зьменяй у беларускай кухні ў XX ст. можна назваць шырокі распаўшод пашанічай мукі й вырабу ўз яе. Раней з пашанічай мукі выпіклялі толькі пірагі. Зымняліся і прынцыпавы прыгатаванні традыцыйных прыродных прадуктаў. Да прыкладу, беларуская кухня да другой паловы XX ст. ня ведала смажаных грыбоў. Раней іх толькі варылі альбо тушилі. Увогуле, грыбы не ўжываліся як самастойная суправада, а выкарыстоўвалася ў якосьці дабавкі — «закрасы» да асноўнай. Усталяванне такої урбаністичнай звязкі, як пітогравія, адбылося ў канцы 1940-х гадоў.

таж». Сакрэтам салаты быў адмысловы соус, а ў якасці асноўнага інгредыенту выкарыстоўвалася поснае мяса. У савецкіх эстрадных «Аліё» пераўтварылася ў сумесь бульбы, салёных гуркіў, гарашку і варанай кільбасы (часам курыцы). Соус быў заменены майонезам. Такім чынам, дзеля прыгатавання салаты выкарыстоўваліся даступныя, але адносна прэстыжныя для савецкага часу прадукты. Такая «салата Аліё» ў другой палове XX ст. стала неадменным атрыбутам святочнага стала гарадзкіх беларусаў. Асабліва ў навагодні вечар.

Святочны ансамбль дапаўняла «Савецкае шампанскае», якое стала ў Беларусі зусім даступным дзякуючы адкрыццю ў 1978 г. Менскага заводу шампанскіх вінаў (цифер — завод пеістых вінаў). Сама ж марка пеістага віна «Савецкае шампанскае» была распрацоўвана ў 1928 г., а яе вытворчасць пачалася з 1936 г. Значны а佈'ем вытворчасці дасягліся дзякуючы выкарыстанню тэхналёгіі і аппаратаў рэзэрвурнага способу выпушкі віна, распрацоўшыкі якога А.М. Фралоў-Багрэй уваенны 1941—1945 гг. «Ганаровы

1942 г. атрымаў Сталінскую прэмію. Відавочна, і з прапагандысцкіх меркаванняў — маўляючая, краіна жыве і іншым, ня толькі вайсковым жыццём. «Савецкае шампанскэ» стала вядомым брэндам алькагольной працягучы ЦССР і Беларусі.

Пошуки нацыянальнай кухні

Але разам з уніфікацыйнай харчаваньням, з канца 1960-х, а асабліва з сярэдзіны 1970-х узмачненіца інтарэс да нацыянальных традыцый. У рэстаранах мэнно фармаце пікніку пацшыраліся новыя стравы, найперш з тых «Кулінарная беларусізацыя» адбілася і на вонкавых формах — у рэстаранах з'явіліся нацыянальныя ці псеўданациянальныя інтэр'еры, уводзіліся найменыя страваў з нацыянальна-тэатральняй прывязкай: салат «Менскі», суп малочны падбеларуску, пячонка, фаршавана пад-гомельску. У Менску ўзынілі такія адметныя кафэ, як «Палац-нічэ», «Батлейка», «Бульбянія». Але ці сапраўды кілбаскі памагілёуску быў вынайдзены менавіта ў Магілёве, а фаршавана пячонка пад-гомельску ў Гомелі?

нова і гравія, наприклад з вік
кухня, якій здолелі захаваць са-
мабытнасць — закаўкасці і са-
рэднезасціакі. Звычыкі сталі
шашлык, цыпляты-табака, лаг-
ман, плюў, праўда, у вельмі
спрошчаных варыянтах і часта
без уліку традыцыйнай харчовай
сзырвіны (съініна замест бараніны ў шашлыку!). Пра сапраўдны
смак гэтых страўяў нельга было
меркаваць паводле іх прыгато-
ванняў ў беларускіх рэстаранах.
Уласна ж беларускія («стара-
беларускія», «старалітоўскія», «стара-
польскія») кулінарныя трады-
цыі ў рэштакім выглядзе захва-
зуваюцца ў сімейным ужытку.

І востоць усіх збораў адносіцца

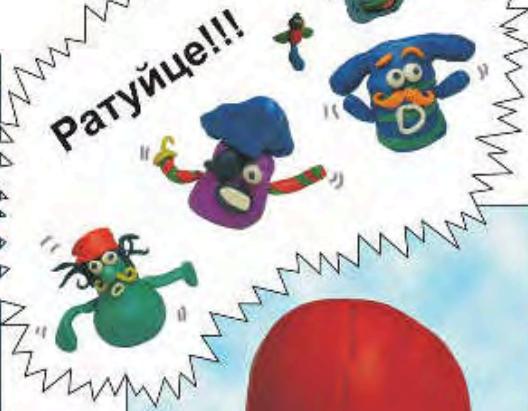
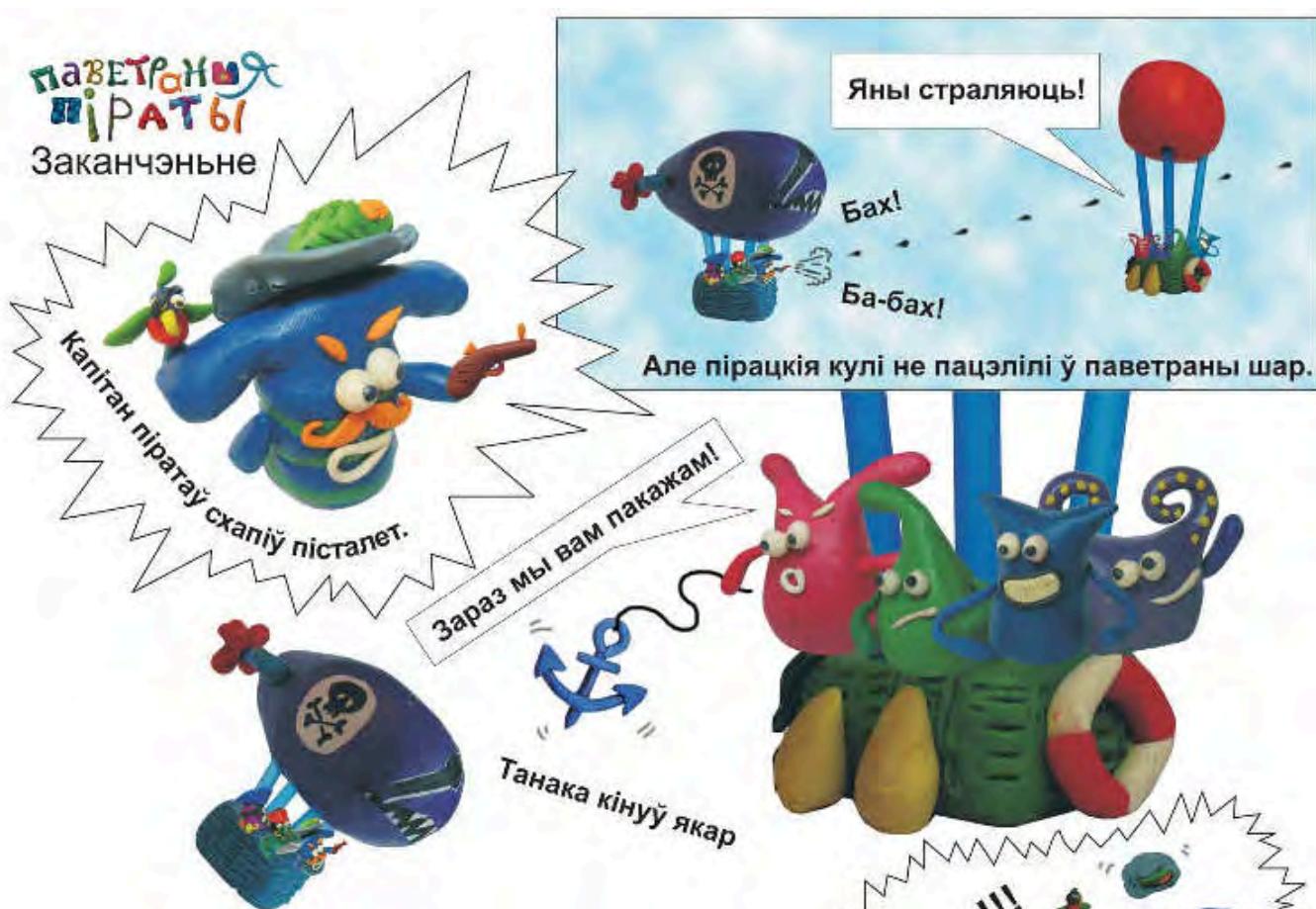
Тэйсі тут, ба умовах адноснай дастатку ў БССР, з прыняцьцем у іздалігічны абарот яшчэ сталінскага тэзісу пра «інтэрнацыяналісту па сутнасці і нацыянальную па форме» савецкую культуру, пачынаеца распрацоўка і кадывіфікацыя новай нацыянальнай беларускай літаратуры.

«З глбы вякоў дайшлі да на-
шых дзён многія самабытныя
стравы. Але, захаваўшы трады-
цыйныя назвы і асноўныя кампа-
нэнты, яны зазналі зьмены за-
кошт узбагачэння складу харчоў
ды ўдасканалівання тэхналогіі
гатавання. Хіба можна парапа-
наць пышныя дранікі, фаршава-
ныя мясам ці грыбамі, што пла-
ваюць у масльце і сымтане і якія
падаюцца сέньёй на стол у бела-
рускіх сем'ях, з посымі бульбя-
нымі аладкамі з рацыёну харча-
вання дарвалоцьцяйнага селінні.
А пічче — восенская ежা

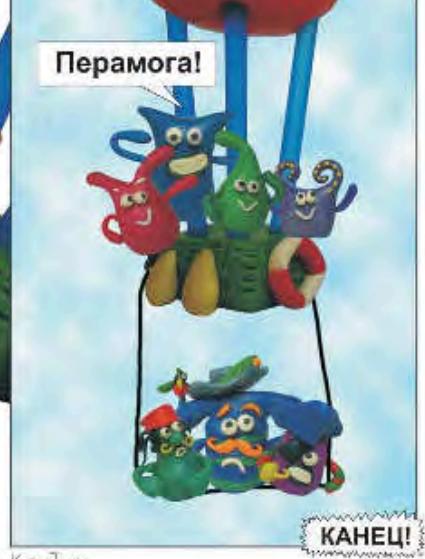
Зъмены ў рацыёне беларусаў у 1990–2003 гг.

Продукт/год	1990	2003
Мясо	76 кг	58 кг
Молоко	428	265
Яйца	325	224
Рыба	19,6	15,5
Цукар	49	32,7
Хлеб	127	97
Алеб	8,6	13,2
Гародніна	78	107
Садавіна	38	44
Бульба	171	172

Якар зрабіў дзірку ў дырыжаблі піратаў, і той пачаў падаць!

Цуды маляванак

У мастацкай галерэі «Ўніверситет культуры» (Кастрычніцкая пл., 1) да 8 лістапада працуе выставка «Цуды маляванак», на якой можна ўбачыць творы, выкананыя сучаснымі мастакамі ў тэхніцы і па канцептуальных прынцыпах традыцыйнага беларускага маляванага дывана.

Праваслаўныя абрэзы Расеi, Украіны, Беларусі

У Мастацкім музее дзя 9 лістапада працуе выставка «Праваслаўныя абрэзы Расеi, Украіны, Беларусі», прымеркаваная да 1020 хрышчэння Русі. На ей прадстаўлена 89 твора XIV—XIX стагоддзяў з калекцыяў Трацькоўскай галерэі, Кіева-Печорскага гісторыка-культурнага запаведніка, мастацкага музею Беларусі.

Свята пазії ў Гарошкаве

26 кастрычніка ў вёсцы Гарошкаў архітэктурна-святая пазія ў горадзе Анатолія Сыса. У съяце бяруць удзел родныя і землякі Анатолія, ягоныя сябры, а таксама пасты, барды і мастакі Леанід Дранко-Майсюк, Уладзімер Някляев, Эдуард Акулін, Алеся Бялянкі, Саржук Сыс, Галіна Дубянецкая, Міхась Скобла, Андрэй Хадановіч, Лариса Раманава, Валжына Цярэшчанка, Алеся Пушкін, Генік Лойка ды іншыя. Пачатак съята ў 12-й гадзіні на Гарошкайскіх могілках, дзе адбываецца адкрыццё надмагільнага помніка пасты. А 13-й пачнуцца пазытычныя чытаніні і бардаўскі канцэрт на падворку роднай хаты Анатолія Сыса. Менчукі могуць даехаць да вёскі Гарошкаў аўтобусам да Рэчыцы і далей на аўтобусе да Гомелю і далей на аўтобусе да Гарошкава альбо на цягніку да Гомелю і далей на аўтобусе да Гарошкава. Т.: (029) 768-56-14 (у Менску), (029) 672-24-60 (у Рэчыцы).

Зямля і космас Язэпа Драздовіча

Да 14 сінінкі ў Доме-музее І з'езду РСДРП (пр. Незалежнасці, 31а) працуе выставка «Зямля і космас Язэпа Драздовіча», дзе прадстаўленыя графіка, жывапіс, разьба па дрэве, а таксама маляваныя дываны Язэпа Драздовіча. Асобны раздзел выставы — творы, прысьвечаныя космасу.

Суботнік

1 лістапада гурт «Дзэцідэяцей» запрашае на канцэрт «Суботнік» у Цэнтральным доме афіцэраў. Музыки выканаюць песні з альбомаў «Конверты для снов» (2007) і «Отлично» (2008), а таксама новыя кампазыцыі, напісаныя за апошнюю падвойду. Пачатак а 19-й. Квіткі: 12 000 — 35 000. Т.: (029) 760-79-92, (029) 692-70-99, (017) 280-15-10

КАНЦЭРТЫ

Бардаўская восень 2008

XV Фестываль беларускай бардаўскай ды аўтарскай песьні «Бардаўская Восень 2008» пройдзе з 24 па 27 кастрычніка.

Программа фэсту:

24 кастрычніка, Бельскі дом культуры. Пачатак а 18-й. Съяўляюць Алег Кабзар, Тамаш Суліма, Ilo&Friends, Зыміцер Вайчукошківіч, Лявон Вольскі.

25 кастрычніка, Бельская краяўшчына. Пачатак а 15-й. «Сустрэча. Музыка. Размова» — канцэрт Алега Кабзара. Бельскі дом культуры. Пачатак а 18-й. «Босае Сонца», Кася Камоцкая, Таціна Беланогая, Аляксандар Памідораў, «Народны альбом».

26 кастрычніка, сыналога «У Орлі. Пачатак 16-й. «Канцэрт у Сінагоды» — Аляксандар Памідораў, Віктар Шалкевіч.

Гайнайка — Беларускі музэй. Пачатак а 18-й. Прэзентыяція фільму Віктора Корзуна «Насі міне восене, альбо Барды ў Бельску». Пачатак а 19-й. «Жаночы Канцэрт» — Кася Камоцкая, Таціна Беланогая.

27 кастрычніка. Пачатак а 19-05. «Радыё «Беласток». Канцэрт у прымы эфіру. Алег Кабзар, Аляксандар Памідораў, «Босае Сонца»

Розавы закат

26 кастрычніка ў «Гудвіне» (пр. Незалежнасці, 19) — «Разбітае сэрца пацанак» з альбомам «Розавы закат». Пачатак а 18-й. Квіткі: 15 000 — 20 000

Рок-школа

27 кастрычніка ў «Гудвіне» — адборачны канцэрт у межах практэку «Рок-школа». Пачатак у 17.30.

ВЫСТАВЫ

Беларускі плякат у Бэрліне

24 кастрычніка а 19-й у Бэрлінскай галерэі Für Fortgeschrittenе, што месцыца па адрасе: Schwenenstr.13 13359 Berlin, адбываецца адкрыццё выставы пад назвай «Візуальны код часу: постсавецкія мастацтва плякатау Беларусі». У экспазіцыю ўключаныя работы 16 плякатастыў, што ахопліваюць пэрыяд ад пачатку 1970-х да цяперашняга часу. Экспазіцыя праходзіць у Бэрліне да 31 кастрычніка, а затым перабярэцца ў Дрэздэн.

Irrealis/Zгубленая прастора

У галерэі «Падземка» (пр. Незалежнасці, 43) да 31 кастрычніка працуе выставка «Irrealis/Zгубленая прастора», на якой можна ўбачыць графічныя творы Mandy Knopsre (Нямеччына) і фатаграфіі Сяргея Ждановіча (Беларусь).

Рамка і адлюстраванье

У Віцебску, у Музее Марка Шагала да 13 лістапада працуе фотавыставка Алена Флешэра «Рамка і адлюстраванье».

Белае мора — чорнае мора

У Мастацкай галерэі Нацыянальнага Полацкага гісторыка-культурнага музею-запаведніка (К.Маркса, 2а, г.Полацак) да 1 сінінкі працуе выставка шведскага фатографа Енца Лістхейна «Белае мора — чорнае мора».

Індустрыя съяўтла

У Музее Беларускай дзяржаўнай акадэміі мастацтваў (пр. Незалежнасці, 81а) з 24 кастрычніка да 21 лістапада працуе выставка беларускай фатаграфіі «Індустрыя съяўтла».

ТЭАТРЫ

Купалаўскі тэатр

24 (пт) — «Дзэці Ванышына»

25 (сб) — «Ідэлія»

26 (нед), 27 (пн) — «Чорная панна Нісьвіжу»

28 (аут) — «Больш чым даждж»

29 (ср) — «С.В.»

30 (чц) — «КІМ»

31 (пт) — «Я не пакіну цабе...»

1 (сб) — «Таполевая заўвейя»

2 (нед) — «Паўлінка» ранішні спектаклі

2 (нед) — «Паўлінка» малая сцэна

26 (нед) — «Балады пра канханье»

27 (пн) — «Востраў Сахалін»

30 (чц) — «Адчыніце кантралеру!»

31 (пт) — «Саламея»

1 (сб) — «Апэльсінава віно»

Адаму Міцкевічу — 210

Пазытычны тэатар «Арт.С» (Талбухіна, 12а, бібліятэка Цёткі) запрашае на спектакль да 210-годзідзяя Адама Міцкевіча «Нібы ў Міцкевічым съне». Пачатак а 18-й.

КІНО НА ВЫХОДНЫЯ

Камэдыйя пераастае ў мэлядраму

«Як страціць сябrou і прымусіць усіх сябе ненавідзець» (How to Lose Friends & Alienate People)

Вялікабрытанія, 2008, каліровы, 110 хв.

Рэжысёр: Робэрт Уэйд

Ролі выконваюць: Сайман Пэг, Кірстэн Данст, Мэтэн Фокс, Джайлін Андэрсан, Джэф Брыджэз, Макс Мінгела

Жанр: Камэдыйная драма
Адзнака: 6 (з 10)

Зъедлівіе Сідні Янг абсмьвайе зорак шоў-бізу ў сваім прынцыповым, але бедным часопісе. Нечаканы гумарыста запрашваюць у глянцаў выданыя «Глямур». Мэдыйя-хулагін пагаджаецца...

Галоўны герой стужкі — адзін з найлепшых сучасных комікіў Брытаніі Сайман Пэг, які ўдала змагаўся з зомбі («Шон жывых мерцвякоў»), падзіў фэрычныя паліцыйскія вышукі («Тыпу крутыя мінты») і зас্বяваюць ў грэцкіх эпізодах у Джорджа Рамэра («Зямля мёртвых»).

Фільм Робэрту Уэйду стрыманы-прафесійна дазваліе Сайману Пэгу правіці камічную здолнасці на пару з бялой сінікай і Кірстэн Данст, якую герой закаханы. Камэдыйя пераастае ў мэлядраму; глямур ідзе ў наступ — і пагражae.

загубіць душу героя. Але хэпі-энд прадказальнікі непазабежны.

Выпрабаваныя глямурам — выпрабаваныне няпрайдаюць і багацьцем. Крыва-душна-напышилівія рэжысёры, каканістка-дур, якія абяўшчае сябе съяўтой, ражкіяныя агенты (у зладзейска-ветлівай ролі шыкоўна глядзіцца запісная агентка Джылін Андэрсан).

Фільм Робэрта Уэйда наўпраст цытуе «Салодкае жыццё» Фэліні, дзе карнавал спажывецкага грамадзтва быў імта-фарай пекла. Спакушаны Саймана Пэга — не такі аўтарска-винаходлівія, але тая ж самыя.

І такі ж сама лек ад няпрайду — любоў.

Андрэй Расінскі

Дума пра Белую Русь

Напрэдадні такой глябальны падзеі, як фінансавы крызіс, і гістарычны падзеі — зъезду грамадзкага аўяднання «Белая Русь», у галаву прыйшло некалькі думак. Фэльетон Лёліка Ушкіна.

1. Беларусь зноў пазабавіла съвет. Калі на ўсіх краінах улада трывала на партыйных структурах — адсюль выраз «партыя ўлады» — то наш рэжым вырашыў ствараць сябе базу на грамадзкім аўяднанні. Выходзіць на партыя ўлады, а НЖО ўлады.

2. Як вядома, БРСМ у народзе празвалі «лукамол». Адсюль цікавае пытанне: як будзе называць сяброву «Белай Русі»? Ня ўжо станутъ за вочы называць «лукастары»? Іншы варыянт з праекцыйнай на гендэрныя забабоны — «лукадзядзькі» або «лукатецкі». Магчыма таксама — «лукадзеды» ці «лукабабкі».

3. Яшчэ адзін варыянт — праста «белая». Адразу народ запаралеліў ситуацыю на анэктоў пра Пецьку і

Іван Іваныча. «Васіль Іванавіч, белая ідуць!» — «Спакойна, Пецька, мы ўжо прагаласавалі датэрмінова».

4. Як ганарапца бацькі-заснавальнікі праекту, мінімум 50% дэпутатаў палаткі ўвойдуць у склад «Белай Русі», што фактычна значыць фармаванне правобразу нейкай фракцыі. Калі сірот парламэнтароў ёсьць сябры іншых грамадзкіх аўяднанняў, кшталту Таварыства палітнічных і рыбакоў або Аб'яднання дапамогі пажарнікам, мы таксама аўтаматyczна маюць сфармаваць фракцыі. Нарэшце юнацце будзе міжфракцыйная формула ўтварэння Саўміну! З будучых паведамленняў БелТА: «Пасля таго як донары і аматары пушак пакінулі кабінет, урад Сідорскага рухнуў».

5. Як сябры працоўных калектываў будуть дзяліцца на тых, хто мае быць сябрам БРСМ, а хто сябрам ГА «Белая Русь»? У афіцыйнай прэсе быў тэзіс аб тым, што ў ГА «Белая Русь» будуть набіраць выключна тых, каму ўжо за 35 гадоў. Тэма

наступная: паколькі сябрамі БРСМ людзі старэйшага веку афіцыйна быць не могуць, а так хочацца будаваць квітнеючу Беларусь, яны стварылі ГА «РБ». Ці не было для дзяржавы танкнейшай дазволіць людзям заставацца ў БРСМ да самай смерці?

6. Спонсар БРСМ і ГА «Белая Русь» адзін і той жа. Ці на ўзынкіе паміж імі канкуранцыі з датаций? У якой форме яна будзе адбывацца? Як, скажам, сябры БРСМ будуть пераконваць улады ў тым, што мы больш карысныя за ГА «РБ»? Казаць у адміністрацыі нешта кшталту: «БРСМ мае праца на большы пай з бюджету. Паглядзіце, сябры «Белай Русі» трывалі на пікеце амэрыканскай амбасады толькі два транспаранты, а нашы — трэы транспаранты і шарыкі». Ці на варта арганізацыям адразу падпісаць мірную канвенцыю і падзяліць краіну на эксплюатацыйныя ўчасткі?

7. Як вядома, адзін з сябровых ініцыятываў ўніверсітэтаўскай групы ГА «Белая Русь», дырэктар рынку ў Ждановічах летам трапіў у турму быццам за нейкія афэры. Цікава, ці

разглядала съедачная група «белы рускі» съед? Па лёгкіцы: міліцыя павінна была бытэ праверыць усе контакты патэнційнага злачынцы. Вось бы паглядзець на гэтыя доказы! Следчы: Таварыш Радзькоў (часовы кіраўнік ГА «РБ») давайце не заліваць мне пра то, што на сустракача ініцыятыўнай групы вы гаварылі пра любоў да Бацькі. У вочы глядзець, я сказаў. Што ты ведаш пра «левыя» паастаўкі шырспажыўну на Ждановічы?».

8. ГА «РБ» кляненца, што будзе працаўца па прынцыпе «ніякага фармалізму». Вельмі хочацца пабачыць у эрайле методыку працы гэтых разнавіленых актыўістаў. Кшталту: «Вася, хадзем вечарам у рэстаран абсоў ў кіно. Хачу ў цэплай нефармальнай атмасфэры наехаць на цябе: або звалінем цібя з працы, або падпішацься на «Саўбелку». Хутчэй бы зъезд ГА «РБ». Большасць пытанняў адрасу б адпали!

ЛЕВЫМ ВОКАМ

Такой кнігі пра нашу сталіцу яшчэ не было

Архітэктурна-історычны альбом «Мінск»

Калі ў родніку, але пазараз — блізкому чыгозку, споду, палегшы з добрачыннічымі па дзені на чардзіні, яго на новы год, які не ў гары, купілі чыкаваныя кнігі Уладзіміра Лісавандава. Слыпіліся, бо паклад збечавалі.

Телефон для дэзведаў:
+37529 185-05-28 (вел.)
+37529 279-38-65 (інт.)

Шаноўныя людзі!

«Наша Ніва» шукае распавяднікі для продажу газеты на вуліцах і ў электрычках. Справа выгаднай і надта патрабная.

Продадж ажыццяўляецца на аснове дамовы.

Звяртатца прац тэл.:
(017) 284-73-29, (029) 260-78-32,
(029) 618-54-84

ПРЫВАТНЫЯ АБВЕСТКІ

ШЛЯХЕЦТВА

Даламохова праверыць наўясць шляхецкіх карэні Вашага роду. Дастаткова пазначыць прызышы сваю (інформацыя бісплатная), а/c 195, 220030 (ад Вас кантакт з адваротным адрам), aleksnpi@mail.ru

КНІГІ

Шукаю книгу: «Валадар Колыца», фантастыка на беларускай мове. Купала, збор твораў у 9, т. 1—6. Корун Э.С. «Гольшаны» выд.—ва «Беларусь», 2005. Беларуская энцыклапедыя ў 18 томах (1—9). Энцыклапедыя гісторыі Беларусі ў 18 томах, т. 3, 4. Гістарычны слоўнік Беларускіх новых, т. 25. Мі. Беларуская наука, 2005. Назвы населеных пунктаў Распублікі Беларусь: Мінская вобласць: нарматыўны дайджест. Мін., Тэхналегія, 2003. Ангельская—беларуска-ангельскі слоўнік. Мін., Тэхналегія, 1993. Рапанович «Слойнік наазв населеных пунктав Гомельскай вобласці», 1981, 1986 (патрабны абедзве гады выданы). Беларуска-ангельскі слоўнік. Мін., Тэхналегія, 1987. Т.: (029) 753-91-96

«НН» СТО ГАДОЎ З ВАМИ

Астрамечава Брэсц. пав. Мужкі хадзелі купіць майстак Ставы, але яго спачатку купіла ігуменія Лясьнінскага манастыру. Дык ціярэ яна дзяржала і прадала мужкім, бо не было спакою: мужкі ўсё рабілі шкоды, былі і пажары.

**Nemo.
НН. №22. 1908.**

Наша Ніва

незалежная газэта

заснаваная ў 1906, адноўленая ў 1991
галоўныя рэдактары «Наша Ніва»:
З. Вольскі (1906). А. Улас (1906—1914).
Янка Купала (1914—1915). А.Лукчевіч.
У.Знамероўскі (1920). С.Дубавец (1991—2000).
сакратарка рэдакцыі Настя Бакшанская
шоф-рэдактар Адриан Дынько
гaloўны рэдактар Андрэй Скурко
мастакі рэдактар Сяргей Харэцкі
заснавальнік Мікаэль Фонд выданыя
газеты «Наша Ніва»
выдавец Прыバцтвае прадпрыемства
«Сурудзіч»

АДРАС ДЛЯ ДОПІСА:
220050, Мінск, а/c 537
Tel/fax: (017) 284-73-73-29.
E-mail: nn@nn.bn
On-line: www.nn.bn

НАША НІВА. Спасылка на «Наша Ніва» забавковая. 12 пасос фарматам А2, бялар. арк. Друкун РП/Певіцаваца фармату Дом друку, Мінск, пр. Св. Сцяпана, 10. Адміністрація: 220030, Мінск, пр. Св. Сцяпана, 10. Код абароны: Позадзенчык біржы-студыя прызначычнага выдання №581 за 14 сакавіка 2007, віддачы: 220101, г. Мінск, пр. Ракасоўскага, 102-71. Рып 3012206280014 у МГД ААТ «Беленвестбанк», Мінск, код 764.

Наклад 2239. Газета выдацца 48 разоў на год.
Нумар падписаны друк: 23.00.22.10.2008.
Занесеніе № 5858.

Рэдакцыйны адрес: Ракасоўскага, 102-71.

Ня ўсё ў жыцьці апошні раз

Каб штотыдзень атрымліваць газету, дасылайце адресы і грошы за газету. Комп на месяц — 12 тыс. рублёў.

1) Просім усіх ахвотных чытаць газету паведамліць у Редакцыю свае адресы і тэлефоны. Гэта можна зрабіць праз: тэлефоны: (017) 284-73-29, (029) 260-78-32, (029) 618-54-84, e-mail: dastauka@nn.bn, паштовы адрес: 220050, г. Мінск, а/c 537.

2) Просім у бібліюнкі банкаўскага паведамлення ці паштовага паклаўдзу дакладаці і разборліва назначаць адрас, утым ліку паштовых індэксі і код пад'еду.

Дзякую

Уладзімер Д. з Барысаўскага раёну. В.К., Тамары К., з Смалявіцкага раёну. Віталію А. з Слуцкага раёну. Аляксандру А., Уладзімеру В., Юр'ю Г. з Горадні. Базылию К., Ігару М., з Магілёва. Святлане Д., з Ворши. Яўгенію К. з Шкловскага раёну. Вользе Б., з Столінскага раёну. Фёдару К. з Гарадзенскага раёну. А.Г., з Лагойскага раёну. Вользе П., Леаніду Д., Віталію Ч., А.Х. з Віцебску.

ПНПУП "Сурудзіч", УНП 190 786 828		
МГД ААТ "Беленвестбанк", вул. Калектарная, 11, Мінск, код 764		
Рахунак атрымальніка	3012 206 280 014	
Асабовы рахунак		
Інформація, якая паклаўдзена, адносіцца		
Від анатамі	Датэ	Сумы
За газету "Наша Ніва"		
Агулам		
ПНПУП "Сурудзіч", УНП 190 786 828		
МГД ААТ "Беленвестбанк", вул. Калектарная, 11, Мінск, код 764		
Рахунак атрымальніка	3012 206 280 014	
Асабовы рахунак		
Інформація, якая паклаўдзена, адносіцца		
Від анатамі	Датэ	Сумы
За газету "Наша Ніва"		
Агулам		